РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.

"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.

"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., четвер 29-го липня 1915. Ч. 88. VOL. XXIII. JERSEY CITY, N. J., Thursday, July 29, 1915. N. 88.

АВСТРІЙСЬКІ ВІЙСКА ЗДОБУЛИ МІСТО СОКАЛЬ.

Німці на північ від Варшави зближають ся до Буга; 4.500 полонених.

Побіда союзників між Холмом а Бугом; 5.500 полонених.

Від 14-го липня стратили Москалі: 131.250 в полонених, 41 гармат і 141 маш. крісів.

В ГАЛИЧИНІ:

В ГАЛИЧИНІ НА ПРАВІМ БЕРЕЗІ БУГА АВСТРІЙЦІ ПОЛОНИЛИ 1.100 МОСКАЛІВ.

ВІДЕНЬ, 26. липня. — Австрійські війска під командою Бем Ермолія, які стоять здовж ріки Буга, прогнали Москалів на полудне від Сокаля через ріку і заняли важні російські становища.

Оголошене головного австрійського штабу звучить:

„На полудне від Сокаля здобули наші війска становища, які з огляду на переправу війск на правий берег Буга мають дуже велике значінє. В боротьбі о сі становища Москалі стратили 1.100 людий в полонених і 2 машинові кріси".

Австрійські війска над Бугом ограничують свою акцію майже виключно до оборони. Лише під дуже корисними услівями переходять вони до наступу. З телеграм, які доносили про битви в ріжних місцях здовж Буга, можна заключати, що не лише цілий лівий (західний) берег Буга находить ся в руках Австрійців, але і всі важнійші переходи через ріку. Австрійські війска над Бугом ожидають покінченя великої битви в Польщі, щоби відтак з цілою силою розпочати новий наступ на Волинь.

АВСТРІЙЦІ ЗДОБУЛИ СОКАЛЬ І ПОЛОНИЛИ ПОНАД 3.000 МОСКАЛІВ.

ВІДЕНЬ, 27. липня. — Намаганя Москалів, щоби відзискати утрачені переходи через ріку Буг і виперти Австрійців з правого боку ріки, показали ся зовсім для них безуспішними. Наші війска здобули приступом місто Сокаль і довколичні горбки, причім знова кілька тисячів Москалів попало ся в наші руки.

Урядове донесенє звучить:

„Вчера наші війска взяли приступом місто Сокаль над Бугом. Відтак прийшло до завзятої битви о становища на полудневий схід від міста, які контролюють перехід через Буг. По коротній, але кровавій битві наші хоробрі війска здобули отсі становища, беручи 20 російських офіцирів і около 3.000 салдатів в полон. Крім сього здобули ми 4 машинові кріси".

40.000 ЗБІГЦІВ ПОВЕРТАЄ З ВІДНЯ НАЗАД ДО ГАЛИЧИНИ.

ЛОНДОН, 24. липня. — **З Ціріху (в Швайцарії) доносять, що австрійський міністер для внутрішних справ видав зарядженє, щоби протягом трох тижнів 40.000 галицьких збігців відослати назад до Галичини.**

---o---

В РОСІЙСЬКІЙ ПОЛЬЩІ:

НА ПІВНІЧ ВІД ВОЙСЛАВИЧ МОСКАЛІ СТРАТИЛИ ОКОЛО 1.500 ЛЮДИЙ В ПОЛОНЕНИХ.

БЕРЛІН, 26. липня. — Армія союзних війск на полудневий схід від Холма проганяє Москалів чимраз дальше на північ помимо сильного опору з їх сторони. З причини дуже багнистого терену воєнна акція розвиває ся тут справді поволи, але стало і з добрими успіхами.

Головна німецька кватира доносить:

„На полудневo східнім терені війни союзні війска побили Москалів на північ від Войславич. Вчера наші війска взяли 11 російських офіцирів і 1.457 салдатів в полон та здобули 11 машинових крісів.

„Впрочім дальше на захід аж до ріки Висли не зайшли жадні важнійші зміни".

ПОГРОМ МОСКАЛІВ НА ПІВНІЧ ВІД ГРУБЕШОВА. — ОКОЛО 4.000 ПОЛОНЕНИХ МОСКАЛІВ.

БЕРЛІН, 27. липня. — Послідне урядове донесенє подає отсї вісти про битву між Холмом а Бугом:

„На північ від Грубешова наші війска заняли одинайцять місцевостий, проганяючи Москалів з великими стратами. 3.941 російських жовнірів, між ними 10 офіцирів, дістало ся в полон".

Москалі, як звичайно, промовчують свої неудачі. Про битву на північ від Грубешова доносить російський урядовий рапорт, що російським війскам удало ся успішно відбити напади Німців та що битва з великим завзятєм дальше триває.

НА ПОЛУДНЕ ВІД ОСТРОЛЕНКИ МОСКАЛІ СТРАТИЛИ ПОНАД 1.000 В ПОЛОНЕНИХ І 40 МАШИНОВИХ КРІСІВ.

БЕРЛІН, 26. липня. — В области між ріками Нарвою а Бугом німецькі війска посувають ся дальше успішно на полудне.

Головна німецька кватира оголосила отсї вісти:

„Німецькі війска, які на полудне від Остроленки перейшли ріку Нарву, посувають ся дальше в напрямі Буга. Москалі помимо сильного опору є приневолені уступати назад. В послідній битві Москалі стратили понад 1.000 салдатів в полонених і 40 машинових крісів.

ВЕЛИКІ СТРАТИ МОСКАЛІВ НА ПОЛУДНЕ ВІД ПУЛТУСКА. — 3.319 ПОЛОНЕНИХ І 13 МАШИНОВИХ КРІСІВ.

БЕРЛІН, 27. липня. — Зусиля Москалів, щоби здержати дальший похід німецьких війск, які перейшли Нарву на полудне від Пултуска і Рожана, покінчили ся великою неудачею. Москалі потерпіли великі страти і утікають на цілій лінії в напрямі Буга.

Німецький ґенеральний штаб доносить:

„Наші війска, які переправили ся через Нарву, відперли сильний і несподіваний напад Москалів, задаючи їм великі страти. В битві, яка відбула ся на лінії Ґоворово-Вишків-Сєроцк, російські війска цілковито розгромлені. 3.319 Москалів опинило ся в полоні. Крім сього здобули наші війска 13 машинових крісів".

Місцевість Вишків лежить безпосередно над рікою Бугом. Кріпость Сєроцк лежить над устєм Нарви до Буга.

Москалі, утративши сильну оборонну лінію здовж ріки Нарви, утікають тепер на полудне за ріку Буг, щоби тут ще в послідне ставити опір німецьким союзникам. Здовж Буга в північній Польщі Москалі ледви зможуть ставити через довший час опір, не маючи тут ніяких кріпостий.

Петроґрадські телеґрами вправді доносять, що Буг ліпше надаєть ся на оборонну лінію ніж Нарва, але Москалі все по утраті кріпости або оборонної лінії представляють свою втрату яко незначну.

---o---

В ПРИБАЛТІЙСЬКІМ КРАЮ:

НІМЕЦЬКІ ВІЙСКА В КУРЛЯНДІЇ ВЖЕ НА ЛІНІЇ МІТАВА-КЕЙДАНИ. — НОВИХ 1.000 ПОЛОНЕНИХ МОСКАЛІВ.

БЕРЛІН, 27. липня. — Німецькі війска в Курляндії під особистою командою ґен. Більова посувають ся скорим кроком дальше в напрямі на схід. Вони находять ся вже на лінії між Ковном а Риґою.

Донесенє головної німецької кватири звучить:

„Армія ґен. Більова наступає без впину на утікаючих Москалів.

„Місцевости Поневез і Посвол находять ся вже в руках наших війск. Нових 1.000 Москалів опинило ся в полоні.

„Напади Москалів коло Мітави відбито без ніякої трудности".

Деякі воєнні знавці приписують успіхам ґен. Більова велике стратеґічне значінє. Його армія є тепер всего 100 кільометрів віддалена від головного шляху Петроґрад-Варшава. Перерванє сего шляху рівнало би ся відотненю цілої російської армії в Польщі, а тимсамим знищеню головної сили Москалів.

---o---

ЛОНДОН ДРОЖИТЬ О ДОЛЮ РОСІЙСЬКОЇ АРМІЇ.

ЛОНДОН, 27. липня. — **Великі пляни німецького ґенерального штабу на східнім терені війни звернули на себе пильну увагу англійських воєнних кругів.**

Послідні телеґрами з Петроґраду принесли вість, що передна сторожа великої армії ґен. Більова посуваєть ся скоро дальше на схід. Отся передна сторожа складаєть ся головно з кавалєрії і легкої артилерії; її силу оцінюють на 30.000.

Коли армія Більова має на меті відтяти зелїзниче получене між Варшавою і Петроґрадом, то рівночасно армія Макензена і Бем Ермолія, які оперують над Буґом і в околиці Холма, мають знова на цїли відтяти головне получене між російською Польщою а Києвом і Одесою.

Часопись „Таймс" в артикулі, в якім обговорює теперішне положенє на сході, признає, що в цілій історії сьвіта не стрічаєть ся так великого розміру окружаючих маневрів, які власне розпочали війска німецьких союзників.

Отсей окружаючий маневр, пише „Таймс", має на ціли не лише здобутє Варшави, але також і захопленє в свої руки цілої сїти зелїзничих доріг. Ціла головна російська армія може найти ся в дуже великій небезпеці.

Упадок Варшави буде мати також великий вплив на дальшу воєнну акцію і на заході. Упадок Варшави буде доказом, що сила російської армії є до тої степени ослаблена, що вона через довший час не буде спосібна до нового наступу.

ВІД 14. ЛИПНЯ МОСКАЛІ СТРАТИЛИ: 131.250 В ПОЛОНЕНИХ, 41 ГАРМАТ І 141 МАШИНОВИХ КРІСІВ.

БЕРЛІН, 26. липня. — **Урядове донесенє німецького головного штабу подає дотеперішні страти Росії за час від 14-го липня як слідує:**

131.250 полонених, 41 гармат, 141 машинових крісів і величезна скількість ріжних воєнних матеріялів.

Сї страти не обіймають ще воєнної добичі з послідних двох днів. Повисше число представляє отже страти Росії за перших 10 днів великого нового наступу союзних війск в Польщі і Курляндії.

ПОНАД 1,500.000 ПОЛОНЕНИХ МОСКАЛІВ.

БЕРЛІН, 25. липня. — **Загальне число Москалів, полонених Німцями і Австрійцями від початку війни, переходить 1,500.000 жовнірів і офіцирів. Отсе число не обіймає ще Москалів, полонених в послідних днях.**

В НІМЕЧЧИНІ ДАЄТЬ СЯ ВІДЧУВАТИ ВЖЕ БРАК ПОЛОНЕНИХ.

БЕРЛІН, 27. липня. — **Німецька головна команда подала до відома, що число внесених просьб о висланє полонених до пільних робіт є так велике, що засіб полонених не вистарчає, щоби задоволити всїх жаданя. В міру напливу нових полонених будуть узглянені просьби після черги щодо часу, в якім просьби вплинули до команди.**

Сама Німеччина числить тепер понад 1,500.000 полонених. Як повисша телеґрама показує, полонені в Німеччині не дармують. Деякі часописи з приводу великого числа полонених в Німеччині підносили справу, що через те може бракнути поживи для німецького населеня. Однак німецьке правительство вміло справу повести так, що полонені не лише придбають поживи для себе, але ще і для німецького населеня.

---o---

В ІТАЛІЇ:

КРОВАВА БИТВА КОЛО ҐОРИЦІЇ ТРИВАЄ БЕЗ ВПИНУ ДАЛЬШЕ.

БЕРЛІН, 27. липня. — **Велика битва над рікою Ізонцо триває вже цілий тиждень і дотепер жадній стороні не удало ся осягнути рішаючого успіху.**

Головна битва відбуваєть ся в околиці міста Ґориції і на височині Добердо (на полудневий схід від Ґориції).

Австрійські війска, зложені зі всїх народностий в Австрії, бють ся дуже хоробро і видержують страшний огонь неприятеля.

Коли в деяких місцях Італійцям удасть ся хвилево підійти близко становищ Австрійців, гармати і машинові кріси змітають їх немилосерно з поверхні землї. Декуди Австрійці висаджують і цїлі скали, які котять ся вділ гори і роблять великі знищеня серед наступаючих Італійців.

Послїдне урядове донесенє подає, що місто Ґориція находить ся дальше в руках Австрійців. Страти по обох сторонах тяжкі.

Італійські телеґрами вже від місяця, майже що дня доносять про здобутє Ґориції. Вже визначували навіть кілька разів речинець на урочистий вїзд італійського короля до Ґориції. Та австрійські гармати стоять на перешкоді італійській параді. Ґориція находить ся дальше в руках Австрійців.

Хоч би Австрійцям прийшло ся опорожнити Ґорицію, то се не була би така велика страта. Ґориція числить в часі мира всего около 25.000 населеня. З воєнного згляду має значінє не так саме місто, як радше пасмо гір, на схід і полудневий схід від Ґориції, де находять ся під ту пору головні становища австрійської артилєрії.

На границї Тиролю і Каринтії не зайшли жадні важнійші зміни.

---o---

В АНҐЛІЇ:

ДОТЕПЕРІШНІ СТРАТИ АНҐЛІЇ ЧИСЛЯТЬ 331.000 ЛЮДИЙ.

ЛОНДОН, 27. липня. — **Після урядового оголошеня звіту анґлійського президента міністрів Есквіта загальні страти Анґлійців в дотеперішній війні числять 330.995 людий.**

З того припадає на сухопутну армію 321.889 людий, а на маринарну 9.106.

Після терену війни страти сухопутної армії представляють ся як слїдує:

	офіцири	жовніри
Убиті:		
У Франції	3.288	48.372
В Дарданелях	567	7.567
На инших теренах	145	1.445
	4.000	57.384
		4.000
Разом убитих		61.384
Ранені:	офіцири	жовніри
У Франції	6.803	156.308
В Дарданелях	1.379	28.635
На инших теренах	248	3.247
	8.430	188.190
		8.430
Разом ранених		196.620
Пропавші:	офіцири	жовніри
У Франції	1.163	50.969
В Дарданелях	198	10.892
На инших теренах	22	641
	1.383	62.502
		1.383
Разом пропавших		63.885

Страти в маринарці, які виносять 9.106 людий, є слїдуючі: 499 убитих офіцирів і 7.430 моряків, 87 ранених офіцирів і 787 моряків, 216 пропавших офіцирів і 274 моряків.

Загально припускають, що страти Анґлійців є значно більші ніж се представляє урядовий звіт Есквіта. А передівсім боротьба в Дарданелях коштувала Анґлію значно більші жертви, ніж се подає урядовий звіт.

Таксамо в звіті не подано, кілько стратили Канадійці, Австралійці і прочі кольонії. Можливо, що звіт обіймає страти виключно самої Анґлії.

НІМЦІ ЗАТОПИЛИ ЗНОВА АМЕРИКАНСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ „ЛІЛЕНОВ".

ВАШІНҐТОН, 27. липня. — **Американське правительство одержало від свого консуля в Кірквол повідомлене, що німецька підводна лодка затопила американський корабель „Ліленов".**

Згаданий корабель плив з Архангельска (Росія) з набором лену до Белфест (в Анґлії).

З урядового звіту виходить, що комендант німецької підводної лодки затопив корабель по забраню його залоги на лодку.

Затопленє корабля оправдують Німці тим, що лен є зачислений до воєнної контрабанди.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States: $2.00 per year, $1.00 per 6 months, 0.75 per 3 months	В Злучених Державах: на рік $2.00, на пів року $1.00, на 3 місяці 0.75
In Jersey City, Canada and other foreign Countries: $3.00 per year, $1.50 per 6 months, $1.00 per 3 months	В місті Jersey City, до Канади і других країв: на рік $3.00, на пів року $1.50, на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всї моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda“.

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

За всї оголошеня поміщувані в „Свободі“ редакція не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

При всяких нагодах: на вічах, на зборах, при роботї, на забавах, на весїлях, хрестинах і т. д. памятаймо про жертви теперішної війни у нашім рідним краю та збираймо як найбільше жертв на ту сьвяту цїль народну!

ДО СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ.

Кінчила ся довга, гнїтуча, невиносимо тяжка тишина перед бурею.

Численні буйні хмари, що довгий час не давали нам спокою, збили ся тепер в одну велику, темну лаву, яка наступала звільна, але невпинно в тім несьвідомім тупім розгоні, котрому немає вороття.

Над зеленими, рясним овочем покритими садами, над нивами, повними небувалого врожаю, над хатами, в котрих гостила нова добра надія, повисло марево нещастя — тяжкого, великого й глибокого, мов море.

Ріки смутно течуть, порохи поля прикривають, земля стогонить... Щез останний клапоть синього неба, невідгадана темінь сьвіт заступила.

Дарма впиваєш свої очи в темряву, бачиш одно: надходить небувала туча; дарма ухо посилаєш на звіди — чуєш одно: підземний, зловіщий гук, рев страшних, довго здержуваних сил, котрі ось-ось разсадять греблю культури і почнуть дике діло руїни.

Щось гірше, довго сподїване а невмолиме, щось чого ми ждали й боялися, кликали й здержували, бажали й ненавиділи, явить ся за хвилину перед нашими оторопілими очима у всїй своїй кривавій, осліплюючій величи.

Ще хвиля, ще хвилина...

І тоді, як в темних, бурливих хмарах лїтають понад морем білі мевичайки, так розлетїли ся понад нашим краєм відозви Української Ради, щоб творити відділи Січових Стрільців-добровольців.

Ворог іде — виходить на стрічу! Бороніть свого майна і духових придбань народу перед заливом дикого моря. Хоче нас споконвічний ворог знести з лиця землї, хоче наш край затопити в потоках сліз і крови — не даймо ся! Най знає, що не на мерців іде, найзнає, що по найбільші скарби нещасливого народу сьвятотатською рукою сягнув, най знає, що сей тяжкий злочин йому безкарно не мине — най знає!

Ви вчули і послухали зазову того. Не сотками, а тисячами злетїли ся з усїх сторін краю, в одну фалангу на все готових, неустрашимих і, дасть Біг, непобідимих лицарів сьвятої народної справи.

Та не всім припала честь остати й витривати при тім великім ділї. Не ваша вина... Істория прийме намір за вчинок — побачите!

Від тої незабутньої хвилини минуло богато-богато тяжких і як вічність довгих днїв.

Пожовкло листє на зеленім дубі й осипало ся, поникла степова трава і перетлїла, впав білий сніг на червоні поля і розтопив ся, ледом стяли ся і скріваленою водою наново розлились нашї гірські потоки — а вас нема!

І знову сьвіжа яр наспіла і знову на землї, дорогим погноєм справлений, нові, пахучі квіти зацвили і знову заспівали пташки і зашуміли вітри з далеких, далеких сторін — а вас нема!

В боях стоїте невгнуті.

Дивив ся на вас Довбуш із своїх зачарованих комор і кивав головою; Король Гуцул посеред гуку громів і реву гармат благословив вас із Сокільського Верха своєю скамянілою десницею; старі козацькі могили, розсїяні по широких степах, мов зорі по небі, збігали ся в глуху осінню ніч і шепотом розказували одна другій велику повість про ваші бої, зусиля і змагання, а днїпрові пороги як же жалібно ловили кождий відгук вистрілу з ваших рушниць, і кождий приказ ваших провідників, і кождий передсмертний стогін, щоб влучити їх до тої великої пісні-думи, котру шумів колись Днїпро-Словутиця нашим козацьким предкам, а котрою лелїяти-ме наших свобідних нащадків.

Тисячі сердець, від котрих відірвали ся ви в благороднім лицарськім пориві, тисячі сердець скрівавлених болем розлуки, кривдою недолї, страхіттями війни по сто разів на добу зривали ся й летїли вам на стрічу, і по сто разів у ніч духи наших предків безчисленними товпищами збирали ся довкола вас там, на тих кривавих полях, щоб приглядати ся вашій славній роботї. А ви — за гуком гармат і за блеском куль, за нуждами і невигодами вояцького житя навіть не запримітили їх, не бачили, не чули.

Били ся і гинули без зайвого шуму і лишнього ефекту, як на борців пристало. — Честь вам за се! Честь — бо хибаж нас стати на дяку?

Ви погасаючу ватру предківської слави розярили і роздмухали наново коштом житя. Гинули, щоб Вона не вмерла.

Ви народови, що славу хотів за вигоду проміняти, мечем блиснули перед очи, щоб пригадав собі, яких батьків ми дїти.

Ви наш державний прапор, століченний копитами наїзника і оплюгавлений слиною перевертня, підняли з велелюдного шляху, випрали у власній крови, осьвятили жертвою і заткнули на шпилях ідеалу, щоб бачили його свої і чужі, далеко й далеко!

Ви цїлому сьвітови дали доказ, що там, де рішаєть ся доля культури, Україна не стоїть з заложеними руками, що в боротьбі о визвіл народів є вона не видцем посторонним, а союзником вірним, готовим бити ся до останної краплї крови, як били ся хоробрі наші предки, обороняючи Европу перед заливом монгольського моря.

Ви нікчемному ворогови, що клеветою поганив нас перед сьвітом, дали відповідь великого народу гідну, відповідь ґарним дїлом на погане слово.

Ви надію, що відходила від нас, завернули з калинового моста, бо наша справа не пропала і не пропаде ніколи, поки наша широка земля родить таких буйних синів, як ви. — Честь вам за се!...

Що буде завтра — не знаю. Але в будучности бачу, як на перше весняне сьвято хороводи наших дївчат ідуть з вінками зеленої рути і синїх незабудьків до стрілецьких самотних могил, як в наших кедрових хатах поміж сьвятими образами висять ваші пощерблені шаблї, як молоді мами учать своїх маленьких дїтий разом з першою молитвою вимовляти імена ваші, і як батьки, з пошаною показуючи на вас, говорять до синів: „Дивіть ся! то останні борцї за волю України!“ — Чи хочете ще більшої дяки?

Богдан Лепкий.

(„Вістник Союза визволеня України“).

ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ.

Прислали дальше:

407. Джемейка, Н. Й. М. Парняк жертвував $1.00 на Фонд визволеня України, а $4.00 на вдови і сироти по полягших на війнї Українцях. — Разом **$5.00**

408. Портвіл, Н. Й. Хвальна Редакціє! Прошу помістити отсих пару слів у „Свободї“: Дорогі Братя і Сестри в Америцї! Не будьте твердого серця і дайте поміч нашим старокраєвим братям, котрі кладуть свої голови на поли бою з лютим азійським наїздником. Майте милосерде для тих безчисленних вдів і сиріт, які лишили ся по убитих вояках, без куска хлїба, без сорочки і без даху над головою! Дехто з наших нетямучих людий каже: „На що я маю давати якунебудь жертву, коли моя жінка тих гроший не дістане“. Так може говорити тільки безсердечний москвофіл, котрий своє спасенє бачить лише в тій нагайцї, якою орудує кровожадний цар. На таких людий спаде певно тяжка кара божа, а вона вже недалеко!...

Тут у Портвіл є одна шапа, в якій працює 18 людий з Галичини — всї з повіта рогатинського. Між тими людьми зібрав я отсї жертви: Дмитро Базїв $2.00; Онуфрей Димкар, Павло Кос, Іван Романів, Никола Бандура і Іван Луцишин по $1.00; Івась Кос 50 цнт. — Разом **$7.50**

Маю надію, що слїдами тих патріотів підуть инші тутешні Українцї, а покищо складаю щиру подяку всім жертводавцям і остаю з високим поважанєм — Павло Кос.

409. Геркімер, Н. Й. Прислали нам з просьбою о поміщенє ось-таку статю: І Геркімер не позаду. Понад хату нашого українського патріота Лемка Семана Цеслї перелетів бузько і приніс йому гарного хлопчика, котрому дали імя Стефан. Пан С. Цесля є завзятий Українець, тож запросив собі на забаву кількох сьвідомих українських патріотів. При добрій розмові і забаві (а розмова, Вп. Читачі, знаєте, яка буває: все за війну, за наших батьків тай за нашу рідню, яка переживає гіркі часи в теперішну хвилю, тай за Україну, яку чейже дасть ся видерти з рук ворожому і лютому цареви) пан Цесля, батько дитини, попросив хрестного тата п. В. Беднарчука, щоби він замісць збирати на дитя, зібрав датки на визвіл України. Пан Беднарчук в дуже горячій і палкій промові представив всім присутним теперішне житє наших рідних в старім краю, представив московську дич, що вона виробляла з нашими Українцями від часу загарбаня України аж до нинїшних часів. Пан Беднарчук говорив дуже річево і його бесїда неодного зворушила; се можна було пізнати по гостях, котрі складали свої лепти на Фонд визволеня України. По пану Беднарчукови забрав голос пан Дамян Мерена. Він походить з того самого села (Фльоринки, повіт Грибів) що і п. Цесля, отже з Лемківщини. Пан Мерена в своїй бесїдї змалював всю брудну роботу лемківських кацапів і їх провідників: Качмарчиків, Гнатишаків, Юрчакевичів і т. п. Бесїдник говорив, що Лемки просили Бога, аби як найскорше прийшов „білий цар“ і висвободив їх з неволї австрійської. І дочекали ся, — говорив бесїдник. — Прийшов сей цар і вибавив наших бідних замотиличених кацапів, котрі ішли шляхом зрадників свого народу. Орда кацапського „спасителя“ знасилувала наші молоді дївчата і жінки, забрала остатну поживу нашого бідного Лемка, остатну коровицю і лишила його босого, голого і без даху, а за тоє в заміну лишила купи дїтий, холеру і цареславну віру. От маєш, Лемку, щось хотів! Земля з'орана ґранатами, пересякнена кровю невинних наших молодих братів, котрі ставили свою груди проти лютого ворога, бороли ся з ним до остатної капли крови, аж на решті прогнали його як собаку в його московський край. І дочекали ся Лемки — но не того, о чім мріли... По промові П. Мерени хрестний отець п. Беднарчук попросив присутних гостий, щоб не жалували зложити яку лепту на Фонд визволеня України. Здаєть ся, що промова тих двох бесїдників запала гостям до серця, бо кождий офірував, що мав і збірка принесла $20.30. Не від річи буде тут запримітити і за п. Осипа Кульчицького, рівнож ревного українського паріота, котрий заслугує на подяку за його працю на поли народнім в нашім Геркімері. Також належить ся подякувати пану Цеслї, котрий з любови до свого бідного народа позволив в своїм домі збирати жертви на таку горячу цїль. Належить ся подяка і бесїдникам і жертводавцям, а малому Стефанови най Бог дасть многі лїта прожити, нехай росте на потїху своїм родичам, а на славу Руси-України!

Жертвували слїдуючі: Беднарчук Василь $5.00; Мерена Дамян і Мельник Анна по $2.00; Кульчицький Осип, Німий Никола, Грещук Іван, Осичка Антін, Фалач Іван, Німий Іван, Вороновський Семко, Гривняк Михайло і Цесля Семен по $1.00; пані Беднарчукова (жінка Василя), пані Грещук (жінка Івана), Прийма Онуфер і Пузиновський Осип по 50 цнт.; Кульчицький Ілія 30 цнт. — Разом **$20.30**

Нехай ся наша жертва не буде послїдна! За нашим примїром нехай і другі люди, патріоти Русини-Українцї, не щадять своїх трудів, а при кождій нагоді нехай мають на думцї Русь-Україну, могучу колись, а тепер абідовану. Коли будемо старати ся всї, не будемо сидїти з заложеними руками — будьте певні, що згинуть наші вороженьки як роса на сонцї! Ми відбудуємо нашу славну Русь-Україну, а в той час сьміло і грімко заспіваємо: Ще не вмерла Україна!

Гість.

410. Вілінґ, В. Ва. Хвальна Редакціє! Засилаю Вам спис тих жертводавців, котрі зложили на мої руки жертви для бідних вдів і сиріт у старім краю. Ось ті жертводавцї: Пенкаль Михайло (Поляк) $2.00; Галенич Михайло, Процків Стах, Садлик Андрух, Марків Антін, Палько Іван, Квочак Михайло, Чехрій Семен, Медвідь Стефан, Веляник Павло, Кривдюк Семан, Гіреґа Никола, Бойко Андрух, Юшишин Михайло, Іваник Яків і Калічиньска Анна по $1.00; Павлишин Стефан, Горячий Стефан, Стефінка Федько, Гришко Петро, Красножон Павло і Ґанкевич Антін по 50 цнт. — Разом **$20.00**

За пересилку плачу 22 центи своїми грішми. Прошу оголосити імена сих жертводавців в найблизшім числї „Свободи“. Велике Вам спасибіг, Братя і Сестро, за Ваші щирі жертви, котрі Ви зложили на ратунок бідним вдовам і сиротам у рідним краю. — Галенич Михайло, Пенкаль Михайло.

411. Джерзи Сіти, Н. Дж. На зазив п. Івана Щура зібрано від гостий на пікніку Товариства „Народний Дім Руських Горожан“ **$5.93**

412. Юнґставн, Огайо. Хвальна Редакціє! Засилаю невеличку колекту, яку я зібрав на Фонд визволеня України на весїлю у п. Теодора Перога. Прошу помістити у „Свободї“ імена отсих жертводавців: І. Гармич $1.00; Т. Періг, І. Федач і Т. Данилко по 50 цнт.; Н. Торський, М. Спктор, О. Павка, Кат. Торська і О. Ганущак по 25 цнт.; Н. Маціна 15 цнт.; Н. Федина і Т. Волошиновський по 10 цнт. — Разом **$4.10**

Пересилку оплачую сам. Дякую сердечно всім жертводавцям. — Іван Гармич.

413. Байон, Н. Дж. Хвальна Редакціє! Прошу помістити отсих жертводавців, котрі зложили датки на Фонд визволеня України на хрестинах у п. В. Ошуста на зазив Н. Федишина і Ю. Воробця: В. Ошуст $1.00; Параньк Ошуст 50 цнт.; О. Палїй, М. Кібало, С. Дзюбаньский, В. Бурбела, І. Вишиваний, С. Заходняк, А. Могила, І. Медвідь, Н. Гринчишин, І. Матушевський, Л. Кувенька, Ф. Полвовий, В. Березовський, Г. Готра, А. Бурбела, Н. Федишин і Ю. Воробець по 25 цнт.; М. Івашків 15 цнт.; П. Козак і Л. Піщак по 10 цнт.; Н. Н. 5 цнт. — Разом $6.15. — На весїлю у Ю. Телїшевського Ю. Воробець зібрав на тусаму цїль $1.61. — На весїлю п. Ф. Кука зібрано $2.50. — Загальна сума виносить **$10.26**

Остаю з поважанєм, Н. Федишин.

414. Адамс, Масс. На вдовицї і сирітки по полягших борцях у теперішній війнї в старім краю жертвували (гроші прислав до „Свободи“ п. Іван Хавлюк): Федор Яцевюк, Іван Танюк, Никола Яцевюк, Іван Хавлюк, Валерій Надрушкевич, Семен Курчій, Стефан Юркевич, Петро Танюк, Олекса Сливоцький і Федор Баюрчак по 50 цнт. — Разом **$5.00**

415. Гестінґс он Гудсон, Н. Й. На вічу в справі вільної України, яке відбуло ся заходом Тов. ім. Шевченка, відділ 6 У. Н. Союза, дня 24. липня 1915 р., зібрано $21.50. Зложили приватно: Іван Наливайко, Андрій Дячишин, Онуфер Куйбіда, Марина Мяла, Іван Микулик, Іван Свіц, Михайло Варон, Петро Вдовин, Іван Татар і Гринько Савка по 25 цнт.; Николай Сомар 10 цнт. Разом $2.60, а загалом $24.10. За виготовленє відозви заплачено $2.00. — Остало **$22.10**

416. Гестінґс он Гудсон, Н. Й. Михайло Федів зібрав 10-центовими датками на книжочку ч. 7 **$5.00**

Добродійне товариство „The Christian Herald“ в Ню Йорку вислало дня 9. липня 1915 на руки п. Юліяна Романчука у Відни **$2.500.00**

Сума оголошена в сїм ч. „Свободи“ виносить $2.605.19.
Оголошено в ч. 86 „Свободи“ $17.613.28.

ЗАГАЛЬНИЙ СТАН $20.218.47.

ЩО ПИШУТЬ ДЕЯКІ ЧУЖІ ҐАЗЕТИ ПРО РОСІЮ.

(З віденської „Свободи“).

Болгарська ґазета „Камбана“ так пише про Росію:

„В нечувано кровавій купілї, в Галичині, Росія нагадує звязаного величезного бика, веденого на заріз, який задушують ся у власній крови. Чи се не справедлива кара за її претяжкі гріхи? Некультурний нарід хотів знасилувати культуру, свободу і цивілізацію. Держава, яка є взірцем насильництва, сибірських тюрем і найстрашнійших поліцийних насильств, яка своїх горожан держить в закріпощеню ненаситних галапасів, якої публичне житє є закріпощене ярмом кількох великих князів, та послідна між цивілізованими державами Европи хотїла розвинути хоругви свободи і освободити найсвобіднїйші і найкультурнїйші народи!

„В імя таких самих ідеалів „освободжував“ перед столїтями татарський Джінґіс Хан народи, кладучи піраміди людських голов. За всї поповнені гріхи мусить Росія тепер відпокутувати. Всї проклони, кидані тисячами в своїм часї на Росію, мусять сповнити ся...“

Швайцарська ґазета „Бунд“ так пише: „Чи Росіяни будуть ще бороти ся за Львів, чи без боротьби його опустять, се вже не є дуже інтересне. Коли лише союзні армії зможуть ще дальше так могучо наперти, то російський воєнний похід не лише в Ґаличині, але вже на всїх полях війни буде порішений“.

Румунська „Сеара“ пише: „Війну на східнїм фронтї (з Росією) можна уважати за покінчену. Російська армія не має вже навіть на стільки сили, щоби в дефензиві (обороні) видержувати. Нема сумніву, що за 2—3 місяці німецькі і австро-угорські війська осягнуть там свою цїль“.

Всї ґазети доносять про щораз більше розвиваючі ся революційні демонстрациї і заворушеня в Росії. І так: Дня 9. с. м. вибухли великі заворушеня в Москві і були звернені головно проти тамошних Нїмців-фабрикантів. Шкоди заподіяні при тих заворушеннях оцїнюють на 300 до 400 мілїонів рублів (750 до 1000 мілїонів корон).

Ґенерал ґубернатор Москви, ґраф Муравев, оповіщуючи, що демонстрації переносять ся з Москви на сусїдні місцевости, загрозив воєнними карами за дальші неспокої. — В ґубернії Донець вибухли криваві борби поміж робітниками і жандармерією. — На Николаєвськім двірци в Петроградї переловили власти паки з революційними відозвами, з оружєм і муніцією.

Данські ґазети доносять, що рух на російських зелїзницях до Балтійського моря застановлений і що в послїдних днях в Ревлю були революційні уличні демонстрациї проти війни. При заворушенях, які повстали, убито 15 осіб і 60 ранено. Видаванє ґазет в Ревлю заборонене.

Донесеня ґенерал-ґубернаторів з ріжних російських провінцій про настрій російської суспільности дуже тривожні.

В думі в Петроградї відбувають ся безперервно наради послів ріжних партій, думських комісий і міністрів. Посольські круги домагають ся як найскоршого скликаня думи. Горячково роблять там якісь приготовленя.

Цар приймає на авдиєнциях ріжних послів і інформуєть ся від них. Між ними посли домагають ся змін в особах міністрів, головно домагають ся уступленя міністра справ внутрішних Маклакова, президента міністрів Горемкина і міністра судівництва. Говорять також про уступленє міністрів справ заграничних і війни. — Маклаков нагло уступив, спонуканий до сего царем. Уступив також ґрадоначальник Москви, Адриянов.

При тім всім щезають і остатки впливів Росії на Балканї, головно в Румунії і Болгарії, де Росія всїми силами старала ся о воєнну поміч. Навіть Сербія зачинає щораз більше спроневірювати ся Росії і не виконувати її бажань і припоручень. Се довело до того, що перед кількома тижнями російський посол в Сербії, князь Трубецкой розгнїваний виїхав з Сербії і доси там не вернув.

Про всї повищеє доносять і щораз більше розписують ся ріжні ґазети. Виходило би з того, що „найбільша гріпиня“, Росія, — як її називає болгарська „Камбана“ — зачинає вже на добре тріщати і заломлювати ся у всїх своїх основах. І тому віденська ґазета „Рейхспост“ (з 22 червня) завважує таке:

„Ніхто не вспів передвидїти, які річи витворять і розвинуть ся в Росії тоді, коли в битвах під Львовом западе некорисне для Росії рішенє. В Росії всї сили видержуваня дійшли вже до самого краю“.

Отже під Львовом запало вже дня 22. червня рішенє і то цїлком некорисне для Росії: Львів здобула австро-угорська армія Бема Ермолія.

СПРАВЛЕНЄ ДРУКАРСЬКОЇ ПОХИБКИ.

В англійській статї п. н. „The Little Known Hutsuls of the Carpathians“, яка була поміщена в попереднім числї „Свободи“, лучила ся в другім відступі згори друкарська похибка, яка затемнює зміст дотичного відступу. Просимо сей відступ читати так: From the rapid flowing River Pruth the Hutsuls country, comprising three districts: Nadvorna, Kolomea and Kosiv — extends to Hungary and Bukovina. The city of Kolomea is its capital.

З КРАЇНИ МОГИЛ.

Коли російські війска уступили на схід поза Сян, пише один кореспондент польської часописи, вибрались ми до Перемишля, щоби пізнати, в якім положеню знаходять ся околиці, котрі довший час були тереном крівавих борб.

Гарного погідливого червневого дня вибрались ми в дорогу самоходом і скоро лишаємо за собою місточка і села між Дунайцем а Вислою, о котрих розписуватись широко не думаю.

Поля тут засїяні, збіже росте, а певно булоб ще гарнїйше, колиб не посуха.

Між Вислокою а Вислоком краєвид змінюєсь; по горбках зеленїють ліси, на полях щораз густїйші слїди війни: стрілецькі рови, необсїяні поля, понищені і попалені доми подибують ся щораз частїйше. Селяни потерпіли тут найгірше і не скоро будуть могли піднести ся, бо сего року не оборали анї не обсїяли піль, тому і збору не мають з чого сподїватись.

Місто Ряшів.

Більших шкід в Ряшеві нема. Війна, якби лишень перелетїла через місто. Росіяни зробили скорий відворот наслїдком програних борб між Дембіцою а Ропчицями, а пізнїйше під Сендзішовом і над долїшною Вислокою.

Тепер в Ряшеві і в околиці вазорцевий порядок, котрий держить німецька кінна поліція.

Ланцут.

По дорозї з Ряшева видко дальше слїди борб, рови і гроби. Палата гр. Потоцького в Ланцутї стоїть, фільварки і господарські будинки потерпіли дуже богато, поля лежать толокою і зачинають поростати ріжним хабазом. Подробиць можна зібрати більше, але нам спішно, бо цїль дороги далека. Минаємо

Пшеворск.

Цукорня частию ушкоджена, всюди слїди борб. Єсьмо тут віддалені всего 12 кільометрів від терену борб, котрих відголос доходить до наших ух. У міру посуваня вперед огортає подорожного якась горяча задуха війни: якусь тяжкість і духоту чути у воздусї.

Ярослав.

Шкід більших в Ярославі нема. Тілько передмістя від півночи і сходу пожерла війна. Околиці Ярослава опущені, людність, котра була забралась, вертає звільна домів, хати в селах полишались рідко. Власти роблять все, що є в їх силї, щоби зменьшити терпіня людскости, старають ся о поживу і порядок. Земля в Ярославі дрожить заєдно відголосом війни, бо ледви 18 кільометрів на північ під Сінявою лежать окопані в ровах Москалї і там гремлять тепер гармати.

Радимно.

Тут війна, якби доперва перед хвилею стихла; гарна нова церква дуже ушкоджена.

Перемишль.

Подробиці другої облоги і упадку Перемишля звісні.

По занятю Росіянами міста зістав ґубернатором Перемишля ґенерал Єфреїмов, котрий перемешкував головно в Ярославі. Цивільним бурмістром міста був др. Глушкевич, начальником повіта ґен. Кіряков, а командантом твердинї ґен. Артаманов. Російські власти старались показувати зразу прихильність до місцевого населеня, звільна однак поступованє їх змінилось на гірше, зачато робити ревізії, шукаючи за шпіонами, а реквизициям, передівсїм в околицях Перемишля, не було кінця. В сей спосіб забрано майже всї коні, за котрі плачено дуже мало.

Занятє Перемишля.

Росіянам, котрі чулись в Перемишли як в дома, не з легким серцем прийшлось по програних борбах в західній Галичинї опускати Перемишль, котрий коштував їх много жертв. Однак, коли в західній Галичинї почала їм зпід ніг усуватись земля, пізнали вже 16 мая, що Перемишль для них страчений. Розпочалось вивоженє запасів поживи і амуніції і нищенє всего, що не далось забрати. Пороблено вправдї всї приготованя до оборони та не занедбано рівнож зробити приготовань, щоби улекшити собі відворот. На Сянї спалено всї мости так, що австрійсько-німецькі війска могли поступити вперед тілько завдяки сему, що піонірські відділи з незвичайною справностю побудували на Сянї в протягу одного дня понтоновий міст.

В часї борб, котрі провадились в найблизших околицях Перемишля, не-

потерпів сам Перемишль, а прибуваючого до міста подорожного вдаряє на улицях і площах Перемишля певна чистість і порядок. Від ряду місяців не зазнав дотепер Перемишль ані трохи спокою. Довкола шаліє борба, а в хвили, коли ми віджали до міста, минав ся страшний гук гармат зпід Медики і Старяви зі зловіщим громом шаліючої бурі, котра громовим риком наповняла околиці.

З Перемишля до Красїчина.

По короткім побуті в Перемишли поїхалисьмо серед знищених фортів і вирубаних лісів до Красїчина, віддаленого меньше більше 10 кільометрів на захід, отже лежачого в ефері зовнішних укріплень твердині. Всюди сліди великих борб. Околиці майже не пізнати. Зникли гарні ліси і мальовничі дерева, всюди рови, окопи — останки таборів, цвинтарі і згарища. Минаємо ради горбів, знищених дерев і дивимось на положене в кітлині Сяну місточко Красїчин. Споглядаємо на гарний красїчиньский замок, один з найгарнійших памятників давних часів.

Гарний сей замок, повний найдорозших збірок малярства і різби, поніє дуже великі шкоди з причини, що лежав у сфері огня.

Дальша подорож.

Повні жалю за страшно знищеним Красїчином опускаємо його і переїзджаємо через рівнож цілковито знищений Бахор. Дооколичні ліси цілковито повирубувані. Ідучи дальше через села і місточка як Домарада, Корчин і Кросно, дивимось всюди з жалем на страшні наслідки війни. Стан засївів тут лучший. Брак людий до праці погіршує положене.

Дорогою на Ясло, Бжостек, Пільзно і Тарнів відбуваємо дальшу подорож. Стан засївів в тих околицях цілковито вдоволяючий. Ясло не понесло жадних шкід. Мало лишень коний і худоби. Гірше однак в Бжостку, де в перших днях мая велись дуже завзяті борби. Частина міста спалена, подібно як і близькі околиці.

ЛИСТ З РОСІЇ.

О. Степан Сапрун, парох Стенятина коло Сокаля, якого яко Українця арештували Москалі і вивезли до Росії, прислав сими днями лист (писаний по українськи) до одного зі своїх свояків, пробуваючих тепер у Відни, котрий віденська „Свобода" подає в повнім тексті:

Вятка, 7 (20) цьвітня 1915.

Вже третий лист пишу до Вас з Вятки і доси не маю жадної відповіди. Перші два писав я до Талергофу в Стирії, де, як вичитав я в ґазетах, мали бути наші галицькі сьвященики; тепер дістав я лист зі Стенятина, в котрім Дорця доноситься і подає мені Вашу адресу у Відни. Бідна приїхала з діточками на гостину до Стенятина — та застала лише саму Бабуню, прибиту тяжким горем военного часу. Дідуня нема, з плебанії виганяє батюшка, (там замісць о. Сапруна є вже московський батюшка — ред.) бо від 1. марта 1915 обняв поле і все, доходу жадного нема, корови позабирали салдати, хлопці дармують цілий рік і годі для них ð яке місце, гризоти що не міра — от такий сумний гороскоп над веселим колись Стенятином. Поплакали ся бідні сердечно тай в четвер по сьвятах відїхали до своєї знищеної палатки без вікон, дверий, виглядати свого Татуня, з котрої сторони буде вертати тай якого гостинця привезе...

Не знаю, чи знаєте про мене. Арештували мене 16. жовтня 1914 невинно на клевету твердих (себто москвофілів — ред.) і сейчас враз з місцевим учителем (управителем школи п. Ґудзом, Українцем—ред.) завезли до кріпосної тюрми в Волод. Волинськім. Пересиділи ми там півтора місяця, а потім страшним етапом пять тижнів тягано нас по всіх тюрмах: Ковель, Київ, Полтава, Харків, Курск, Орел, Тула, Москва, Вологда, Ярослав до Вятки, в кождій тюрмі по кілька днів. Зазнало ся богато-пребогато, що і доси на саму згадку мороз по плечах перебігає.

Тут у Вятці пустили нас під дозором поліційним на свободу дня 18. грудня 1914. Від того часу проживаю в тім ґуберньскім городі під страхом, щоби де не запакували в яке відлюдне село сибірське. Добре, що маю тут латиньский костел і бібліотеку, де можна читати ґазети безплатно і численні російські книжки. Русинів-інтелїґентів (розумість ся, так само вивезених з Галичини „русскими освободителями"—ред.) є нас шістьох. Сходимо ся і виглядаємо хвилі, коли то нам можна буде вертати. Але де прийдеть ся осісти і під якими услівями? Боже, дай то все перебути і до своїх вернути, бо тут вже надоїло бездільно сидїти; рад би я одної хвилі вирвати ся. Щастє велике, що можна писати і з дому листи діставати, а навіть і посилки через стацію почтову в Порицку. Дістав я перед сьвятами в велику пятницю своє сьвячене і наші писанки; здавало ся мені, що бачу своїх, та не було з ким і сьвяченим яйцем поділити ся.

Заслані Поляки можуть виїзджати в близькі ґубернії (Москва, Казань, Харків), а мені хиба дали би за границю до Відня. Я не можу відважити ся, бо не знаю, чи в Відни буде який спосіб до житя, чи дадуть яку пенсію, а потім бою ся того, що буду відтятий від своїх; вони про мене а я про них нічого не буду знати. Тож будьте так добрі, відпишіть мені зараз, яке я можу мати у Відни удержанє, як дорого коштує житє; хто є з наших, де є Логинський, де Стрийцьо з Колодруб, де Миханьо з Росох і другі наші сьвященики. В Вятці є засланий один німецький католицький сьвященик, один польський і я; о. Брунець з Хлївчан є в костромській ґубернії; в Вологді є о. д-р Ст. Юрик з Золочева; де хто більше, не знаю.

В Галичині все перестрашене, пригноблене; щастє, що Семеня покликали до банку; у него тепер наше прибіжище.

Опишіть докладно своє скитальче житє. Я готов сейчас відповісти, або і до Вас приїхати.

Цілую Вас щиренько і всїх товаришів недолї.

Степан Сапрун.

Адреса: Россія — Вятка — гор. губерн. Сьвященику Степану Сапруну — Вятка, ул. Всесвятская, домъ М. Зенковичъ.

ПРОГНАНЄ МОСКАЛЇВ З ГАЛИЧИНИ.

Ой, в неділю ранком, рано,
Рано, пораненько,
Збирали ся Січовики
Мов ті соколеньки.
Кудиж вони збирали ся?
Татар воювати?
Ой не Татар, — з Галичини
Москву проганяти.

Ранна зоря зазоріла,
Вкрасила Карпати,
Як Москалїв Січовики
Зачали витати.
Не витали їх привітом,
Божими словами,
А гарматами витали,
Кулями, шаблями.

Привитали їх сердечно,
Грімко, по козацьки,
Утікала дика орда
Також по юнацьки.
Не витали, а карали
Тих варварів диких
За зруйнованє Вкраїни
Просторів великих.

Пригнали їх до Тарнова,
А тут мов на диво
Пробували Москалики
Битись розпучливо.
Та щастє їм не сприяло,
Видно Божа воля,
Вибили їх і прогнали
Дальше в чисті поля.

Але Москалї не труси,
Ще ся відбивали,
Лиш що хвилї без упину
Назад уступали.
Утікали, утікали,
Без віддиху, впину,
Певно хтїли боронити
Галицьку твердиню.

Не довелось вратувати
І тую твердиню,
До котрої війшли були
В нещасну годину.
Лишень місяць як з Карпатів
Зачали втїкати,
А тут уже і Перемишль
Прийдеть ся віддати.

Вже й Перемишль опустили,
Хоч і по неволї,
Половина їх воянів
Полягла на полї.
Вибравши ся з Перемишля
На добрі дороги,
Розпустив Миколаєвич
Свої довгі ноги.

Коби в Городок дістатись
І там відпочити,
Тоді далї за ставами
Можна би ще жити.
Та не довго їм прийшло ся
В „Грудку" віддихати,
Бо й там наші жовнярики
Стали настигати.

Москалї стали в „разстрѣльну",
Трохи огню дали,
А тимчасом ізі Львова
Дещо вибирали.
Чи вибрали уже доста,
Годі було знати,
Бо знов нагло Москалики
Зачали втїкати.

Дуже вони дивувались,
Що то може бути,
Треба було „дѣйствительно"
„Львиградъ" повернути.
Уже і Львів полишили
І далї вдирають,
Й далї брешуть, нібн наших
Масами вбивають.

По сїм тепер можна знати,
Як „русскі козаки",
Що гадають, що йдуть вперед,
Лізуть взад як раки.
Усе горде „русскє" війско
З наказу старшини
Лабатого Ніколая
Втїкло з Галичини.

Великий князь Ніколушка
Мав вже ласку з неба:
Зафасував такі ноги,
Як до втечі треба.
А відваги уже в нього
Не аби якої,
Як то він раз видав приказ
До армії свої:

Ми „русскіи" не є труси,
В время знайдем раду
Хоть би назад удирати
Аж до Петроґраду!
Всего того жовнярики
Наші довершили,
І ще дальше дику орду
На схід загонили.

Бо ті наші Січовики,
Як станули в бою,
Конець прийшов в Галичині
З „русскою" ордою.
Вже Москалї заберуть ся,
За Буг, Днїпро ріки,
Тоді Ненька Україна
Воскресне на віки.

19. 7. 1915. **Буковинець.**

ВІСТИ З КРАЮ.

(З віденської „Свободи").

ДРОГОБИЧ.

Від одного з наших людий, який перебув московське пановане в Дрогобичи і тепер приїхав до Відня, одержали ми слїдуюче оповіданє про московську господарку в Дрогобичи:

Дня 16. вересня 1915 р. в'їхала до Дрогобича козацька патруля під командою хорунжого Лїсовецького і від сего часу Москалї з Дрогобича не уступили з виїмкою одного дня в жовтни, коли до міста увійшла австрійська патруля і українські Січові Стрільці — які однак сейчас з міста уступили. Тому, що бурмістр і його заступники виїхали з Дрогобича і не було в містї заряду, зійшли ся на приказ Лїсовецького поважнійші горожани і вибрали заряд міста з трох Поляків (купець Яблоньский, інжинїр Вежинський і учитель Голембйовський) та одного Жида (купець Крепель). Бурмістром вибрано Яблоньского. З Українців до заряду міста не вибрано нікого, аж пізнійше на домаганє начальника повіту, якого здивувало, що численне місцеве українське населенє не має нікого в зарядї міста, покликано до заряду міста ігумена Василиян о. Давиду. Сей заряд правив містом аж до повороту австрійських властий з кінцем мая с. р.

Богатші купцї і промисловцї та значна більшість урядників виїхала з Дрогобича ще перед приходом Москалїв. З виднійших інтелїґентних Українців остали на місци: д-р Степан Витвицький, о. Іван Кункевич, професор д-р Бірчак, судії: д-р Водруґ, Дроздовський, Зятик і Слоневський, учителї Ліщиньский і Ратальський, директор Народного Дому Гаврилів, касієр Народного Дому Недїленко, Василияни: ігумен Давида і оо. Каровець, Манько і Тихович.

Начальником повіту став Рапота (з роду Українець) і всї урядові відозви і оповіщеня видавав в мові українській і в мові польській і то в українській мові (фонетикою) на першім місци. Коли Рапота дня 20 жовтня м. р. поїхав до Борислава і там дістав ся в руки австрійської патрулї, козаки з пімсти підпалили в Дрогобичи кілька домів (згоріло 12 в містї), насилували жінки і рабували, але се тривало короткий час, бо наслїдник Рапоти капітан Тїлло привернув вскорі лад і до населеня відносив ся прихильно. Йому треба завдячити, що не було арештовань і що людність розмірно не богато витерпїла від московського пановання. Що Москалї не надто ворожо відносили ся до наших інтелїґентів, то се тому, що москвофілів в Дрогобичи майже не було і не було їх доносів, бо пенсіонований капітан Кузик і правник Івасївка (пізнїйший управитель салїн) не мали в повітовім начальстві більшого голосу; вони оба втїкли з Москалями.

Православних попів в Дрогобичи не було і не відправлювано православних богослужень. В повітї остало богато наших сьвящеників як о. Лаврівський в Болехівцях, о. Левицький в Далявій, о. Негребецький в Ясеници, о. Іван Рудавський в Рибнику, о. Юзьвяк в Бронициі, о. Яців в Медвежи, о. Дашкевич в Тустановичах, о. Грушкевич в Рихтичах, о. Іванусїв в Ваневичах, о. Моравський в Оровім, о. Калужняцький в Попелях, о. Грицай в Доброгостові і о. Ільницький в Доброгостові. Наші сьвященики разом з українськими народними учителями (пр. Беґ в Уличнім, Романик в Спитиці, Білас в Болехівцях, учителька Антонова в Доброгостові і другі) піддержували нарід в вірі.

Треба сказати, що ніхто так ворожо не відносив ся до Москалїв як наші українські селяни, які цілком отверто висказували своє негодоване Москалям і горяче бажанє повороту „наших". **Українська сьвідомість серед простого народу скріпила ся нечувано** і то навіть в кількох москвофільських селах (Горуцко, Ліпини, Стебник). На православє перейшла тільки часть людий в Горуцку; там утворено православну парохію, яку обняв Крайчик, завзятий москвофіл, бувший сотрудник в тім селї (в часї кровавих виборів в 1907 р.), а до часу війни парох в Цеперові львівського повіту, який по приходї Москалїв перейшов на православє і переніс ся з Цеперова до Горуцка. Батюшка Крайчик став слати доноси на місцевого українського пароха о. Скобельського і постарав ся о се, що Москалї арештували о. Скобельського і вивезли до Симбірска в Росії. Тепер перед приходом наших війск Крайчик утїк разом з Москалями.

Арештовань Українців в Дрогобичи і повітї (кромі о. Скобельського) не було, головно завдяки обставинї, що кацапів майже не було і що начальник повіту відносив ся до Українців прихильно. Не помогли навіть зазиви в „Прикарпатскій Руси", щоби арештувати орґанїзатора українських Січових Стрільців д-ра С. Витвицького і поставити перед суд. На свою руку арештував шпіон Дрогобицький (його наші повісили) разом з місцевим московським охранником академика Мудрецького, рівнож одного з орґанїзаторів стрілецького руху в повітї, але капітан Тїлло сейчас його випустив. На донос одного Жида була ревізія в Народнім Домі, але нічого там не взяли.

Наших товариств в Дрогобичи урядово не замкнено. Пані Ніжанковська провадила аґенцію „Днїстра" і селяни по змозї платили премії.

В Дрогобичи стояли постоєм через чотири місяцї дві роти піхотинців з полтавської ґубернії. Велика **більшість серед тих салдатів була незвичайно сьвідомими Українцями, а так само і кількох їх офіцирів.** Заходили часто до наших сьвідомійших селян, балакали з ними про війну, про Україну, про московське ярмо, яке вони по війнї думають скинути. Московський наїзд вилїчив наших селян з москвофільства, а салдатів з України, які прийшли до Галичини, національно дуже осьвідомив.

При відвороті спалили Москалї около 200 нафтових шибів в Бориславі, від чого Борислав по части вигорів. По селах загально знищеня нема, тільки спалено в части Кропивник, по трохи Болехівці і Михайлевичі і знищено дуже Найдорф, де були завзяті битви. На поли селяни по найбільшій части обробили осінні і весняні роботи. Голоду в повітї нема.

СТРИЙ.

Один з наших стрийських Українців пише нам про московську господарку в Стрию слїдуюче:

Сейчас по занятю Стрия Москалї знюхали ся з кількома місцевими вшехполяками і москвофілами і оставали з ними в спілцї аж до своєї утечі зі Стрия дня 1. червня с. р. На приказ команданта міста зійшли ся в маґістратї поважнійші горожани в цїли вибору нового заряду міста, бо бурмістр і деякі урядники маґістрату виїхали. До заряду вибрано вшехпольського професора гімназії Філяра, заступника бурмістра і властителя зелїзничої реставрації Дінстля (Поляка), Жидів Бернфельда і Френкля і двох Українців, пенсіонованого старшого зелїзничого інжинїра Миколу Левандовського і асесора громадського міщанина Дибу. На чолї міського заряду станув Поляк Філяр; Диба вибору не приняв, а Левандовського московський командант міста сейчас першого дня сам усунув.

Рада повітова вибрала своїм маршалком українського адвоката д-ра Антона Гарасимова. Москалї його вибору не затвердили і іменували самі маршалком повіту судію Величка (москвофіла), який на спілку з другим москвофілом, судовим авскультантом Касарабою, допікали Українцям, де лиш могли; тепер оба втїкли з Москалями.

З виднійших стрийських Українців остали на місци кромі висше названих це адвокат д-р Єронїм Калитковський, місцевий парох о. Сельський, катихит гімназії о. Ґалант, о. Остап Ніжанковський і директор „Молочарського Союза" Павло Глодзінський; сего послїдного Москалї арештували і держали в вязници шість тижнів, а опісля випустили на волю.

Православє в повітї зовсїм не приняло ся, хоч в Стрию було до 20 православних московських попів, які їздили по селах і аґітували за православєм. Москалї церкву на Ланах в Стрию обернули на православну; церква в містї була все в наших руках.

Стрий від війни не потерпів. Деякі стрийські Жиди на доставах для російської армії поробили великі мастки. Рабунків не було з виїмкою склепу „Народної Торговлї", на який в ночи з кінцем січня напали козаки і сплюндрували до тла. Народний Дім і Сокіл в Стрию не нарушені. По селах великого знищеня не було, хиба може місцями тепер підчас відвороту московських війск. Село, церков і школа в Дулїбах спалені. При відвороті Москалї палили наші села. Спалено майже до тла села Нежухів, Голобутів і Завадів. В гірській части повіту біда. Селяни по части позасївали свої поля і посадили бульбу, але велика посуха дуже шкодить засївам.

З Поляками поводили ся Москалї дуже чемно, тай Жиди не нарікали. Наше населенє в Стрийщинї відносило ся натомісць дуже ворожо до Москалїв. На роботи до шанців Москалї зганяли силою наших людий. При земних укріпленях коло Стрия Москалї повісили наших сьвідомих українських селян: двох з Дїдушиць великих і одного з Угольної за се, що знайшли при них записки і списи ріжних осіб, які стояли на російській службі. Наше селянство держить ся на причуд добре.

При відвороті взяли Москалї яко закладників двох Українців (д-ра А. Гарасимова і інжинїра Левандовського) та чотирох Жидів; з Поляків не взяли нікого. Москалї арештували в Голобутові коло Стрия о. Остапа Ніжанковського разом з жінкою Оленою і сином Богданом, але по дводневнім арештї, втїкаючи зі Стрия, випустили їх на волю. Заарештували тільки одного Поляка Дінстля, властителя зелїзничої реставрації за те, що продавав горівку і коняки. З наших заарештували двох різників: Василя і Івана Пицїв. Закладників і арештованих вивезли до Росії.

ГОРОДЕНКА.

Один з городенських Українців, який до марта с. р. жив в Городенцї, описує нам московську господарку в Городенцї в слїдуючий спосіб:

Москалї заняли Городенку дня 1. вересня 1914 р. З огляду на се, що бурмістр виїхав, командант міста Сапунов, який дуже добре говорив по польськи і жив з Поляками в приязни, іменував бурмістром секретаря маґістрату Цьвіклїнського (Поляка). Зорґанізовано сейчас поліцію майже виключно з місцевих жидів, які на рукавах своїх халатів носили російські відзнаки і бундючно ходили по містї та напаствували наших хлопів.

Начальником повіту став новдовлї Миколаєнко, а його головним помічником Ермолин. Зачали переслїдувати Українців. По містї і всюди в повітї на урядах громадських поприбивано відозви (плякати) в мові московській, польській і румунській (волоській) — городенський повіт належав до чернівецької ґубернії — з приказом, щоби всї, в кого є українські книжки друковані в Австрії, віддавали їх до начальника, бо инакше за задержанє українських книжок грозить кара арешту або грошева. Сей заказ ужиганя української мови в чисто українськім повітї поділав на наших селян дуже пригноблюючо; богато з селян плакало, читаючи сей розказ. Наше сільське населенє держало ся від Москалїв з далека (в повітї москвофільства нема) мимо того, що Москалї пустили чутку, що всї довги дарують і що дадуть їм панські ґрунти. Наші селяни Москалям не вірили.

З виднійших Українців остали в Городенцї посол д-р Теофіль Окуневський, місцевий парох о. Котлярчук, судія Булик, професори української ґімназії Навроцький і Яківчик; наші сьвя-

щенники і учителї, неприналежні до війська, остали майже всі.

Наші люди жили в остраху, бо часто спадали на них якісь ревізиї або кари. Зроблено ревізию в українській приватній гімназиї і забрано з неї богато річий, які зложено в повітовім начальстві; часть забраних річий опісля віддано на заходи о. Котлярчука.

Московсько-жидівська поліція ликувала, раз враз сипали ся доноси на наших людий. Найбільше мстили ся на великім і сьвідомім селї Серафинцях. В недїлю дня 31 січня с. р. приїхав до Серафинець начальник повіту Миколаєнко, його помічник Ермолин (офіцир), ще другий помічник і зо трийцять салдатів. Около третої години пополудни впали до Народного Дому, але застали там гурток дїтий і кількох старців. Насваривши на дїтий, вийшли з Народного Дому і недалеко на дорозї арештували учительку Орисю Коноваліву разом з її братом Лесем Коновалем (учеником VII кляси гімн. — тепер при наших стрільцях), студента фільософії Івана Зуєвича і матуриста Василя Рогожинського. Всїх їх завели до Народного Дому, по дорозї бючи їх кольбами і нагайками, та перевели особисту ревізию.

Підчас сеї ревізиї війшов до салї професор української гімназиї в Городенцї Яківчик, який тодї перебував в Серафинцях і чемно поздоровив присутних, але на свій чемний привіт дістав від начальника повіту Миколаєнка нагайкою по голові. Опісля офіцир Ермолин, помічник начальника повіту, кинув ся як дикий на Яківчика та став його бити нагайкою, а відтак кулаками по лици, при чім помагали йому присутні салдати, бючи кольбами з заду, а один навіть копнув Яківчика ногою.

Не зробивши на місци нїякого переслуханя, посадили всїх на сани і повезли до арештів в Городенцї. Яківчика посадили на сани і поїхали з ним до дому його родичів, селян в Серафинцях. Війшовши до хати, Ермолин на привитанє дав старому Яківчикови два рази в лице, а опісля кілька разів нагайкою по плечах. На крик жінки старого Яківчика салдати кинули ся на неї і один з поміж них ударом кольби розбив її голову до крови. При ревізиї позиимали всї образи, поперевертали всї річи і забрали всю бібліотеку (вартости около два тисячі корон, зложену з українських, німецьких, польських і московських книжок) молодого Яківчика та рукописи трох його научних розвідок. Вечером завезли і його до городенських арештів.

Арештованих посадили в неопалених казаматах серед тріскучого морозу, де просидїли майже до приходу наших війск. Їсти не давали зовсїм, хиба хтось зі знакомих змилосердив ся і приніс їм дещо їди.

В тім часї між Москалями настав переполох. Наші війска зближали ся під Городенку. Всї московські урядники і московська залога уступили з міста. Арештантами не мали часу заопікувати ся і вони скористали з сеї нагоди і поховали ся у знакомих.

Дня 16. лютого с. р. о годинї 11 перед полуднем козацький офіцир з кількома козаками вправ до мешканя посла д-ра Окуневського і зробивши у него ревізию, заарештували і відвели його до громадського арешту, де д-р Окуневський просидїв до другого дня. При арештованю обходили ся з ним по звірськи. Не позволили йому нїчого взяти на дорогу, навіть з одежі або біля. Серед сильного морозу дня 17. лютого с. р. посадили його на сани Івана Бачинського, господаря з Серафинець, сьвідомого Українця і виборця д-ра Окуневського, якого Москалї взяли на „форшпан". Іван Бачинський бачучи, що д-р Окуневський трясеть ся зі зимна, хотів його накрити своїм кожухом, але Москалї не дали сего зробити і наш бідний мужик дістав ще кілька ударів нагайкою по голові. Посла д-ра Окуневського завезли до судових арештів в Заліщиках, щось в тиждень пізнїйше до Чорткова, а в якийсь час пізнїйше до Тернополя. Де дальше повезли посла д-ра Окуневського — не знати. Взагалї з послом д-ром Окуневським Москалї весь час поводили ся дуже зле.

Дня 18. і 19. лютого Москалї втїкали через Городенку, везучи на кількакайцяти фірах зрабовані українські книжки. Дня 20. лютого наші війска заняли Городенку і невдовзї прийшли там польскі стрільцї.

Села в Городенщинї не знищені, нужди не було. Наші селяни запамятають Москалїв і те, що Москалї заказали „ходити" з колядою, між тим коли городенські Поляки з колядами і співом обходили свої сьвята.

ВІЗИТА.

Раз сидїв я без роботи,
(Признаюсь, не мав охоти)
Став я думать, як то жити,
Щоб рук білих не мастити.
Десь то люди і не вчені,
Без нїяких академій
Тут російськими попами,
А жінки їх наче дами.
Капелюхи в них хороші,
А на „шусах" ще й кальоші,
У кишенях брящать гроші,
Одним словом у роскоші.
Сів в „лєвейтор" та поїхав,
В „найнтісевент" стріту віхав,
Там сказав я собі зайти,
З „Еміґранта" читав вісти.
Приближаюсь до каплиці,
Там пізнав попа по пици,
В руці „гет" я обертаю,
І застращившись, питаю:
— Я приїхав до Владики!
Інтерес маю великий,
Хочу „вашим" попом стати,
Тож приїхав ся спитати,
Що владика на се врадять,
Та чи менї в тім порадять.
— О! Брат, слушай, ти Вкраїнец!
А при етом Мазепінец!
Архірея ти не впросїш,
Как трийцятки ти не бросїш,
А за мой совєт, за раду,
Також пять рублїв дать нада!
Як почув я той „совєт",
Наче забув цїлий „сьвєт".
А попа ще й проклинаю,
Добром його не працюю,
Ось так то я був в владики.
Щоб „пулярес" був великий,
Було-б мене не минуло.
Ось-таке зі мною було.

Евген Жуковський, Бруклин.

СМОТРИ, ВЛАДИКО СЬВЯТИЙ!

Нюйорський московський поступовий дневник „Русское Слово" в числї з 26-ого с. м. помістив лист Москаля І. С. Д. з Ню Йорку, який сей вислав до православного архиепископа Евдокима Мещерського в Ню Йорку.

Передруковуємо се цікаве письмо в цїлости таки по московськи, поясняючи деякі слова. Ось се письмо:

„Смотри, Владыко святый, что мы читаем. Не жалко ли Вам, что патріоты, которых Вы так долго обманывали, благодаря (завдяки) Доброву и „Русскому Эмигранту", наконец, узнали (пізнали) правду.

„Знай, Владыко, что тут написана вся правда, которой мы никогда не слыхали (чули). Эта правда превратила (обернула) всѣх ваших смирных овечек в бодливых козлов (колючих цапів). И будут онѣ бодаться (колоти ся) и не давать Вам прохода и не удастся Вам болѣе (більше) прикрываться той маской, которой прикрывались Ваши предшественники (попередники).

„Теперь, благодаря вашему узколобію, мы видим всю подлость русского правительства и не даром наша бѣдная родина переживает разнаго рода неудачи, ибо Россией правят подобные Вам жирные толстопузы (товсті черевачі) с безграничною властью, но с весьма ограниченными умами.

„Там Вы привикли понукивать (поганяти), покрикивать и сюда Вы приѣхали с этой цѣлью.

„Но, напрасно (дармо), тут мы имѣем право читать не только лживыя, одобренныя Вами книги и газеты, которыя учат только слѣпому Вам повиновенію (послушенству), но и написанныя справедливо, книги, которыя учат, как от Вас отдѣлаться (відірвати ся). Раньше (давнїйше) мы не понимали всего вреда (шкоди) приносимаго Вами человѣчеству. Теперь все стало извѣстно, благодаря банкротству Доброва (редактора „Русского Эмигранта").

„О! как Вы скверны (гидкі), „божьи" и правительственные агенты.

„Вам нельзя (не можна) вѣрить ни в дѣлах денежных (грошевих), ни в дѣлах совѣсти. В Россіи нам навязывает (накидає) Вас правительство, а тут Вы сами навязываетесь, но близок, близок час, когда всѣ погонят Вас.

„Когда человѣк нагло врал (брехав) пред людьми, восхваляя Вас, Вы его поддерживали, но чуть (відай) Вам показалось, что он Вам ненужен (непотрібний), Вы его оставили. Гдѣ же Ваши льстивыя (підлесні) слова, произносимыя (виголошувані) на амвонѣ?

„Гдѣ Ваши плаксивыя рѣчи: „сестры и братья".

„Брать-я.

„Брать Вы умѣете.

„Бившая овечка, превратившаяся (обернувша ся) в лягаваго козла."

Так пишуть правдиві Москалї, що виросли у правдивій Росії, про своє правдиве цареславє, але наші кацапи добровільно лїзуть там, відки Москалї виказять.

НОВИНКИ.

ЧОМУ ДОБРОВА ПОКИНУВ ЕВДОКИМ?

Нюйорський московський поступовий дневник „Русское Слово" доносить, що новий московський архиепископ з Ню Йорку Евдоким Мещерський відмовив господинови Доброву „пособій" на його кацапську газету „Русскій Эмигрантъ" з тої причини, що Добров перед його приїздом до Америки висилав до „сьвятейшого синода" в Петроградї просьби, щоби архиепископом іменовано епископа Нємолєвського, котрий тепер є в Канадї.

Сї просьби нїчого не помогли, а Евдоким буцїмто мстить ся тепер на Доброві і відмовив йому пособій.

За се знова має бути гнївний на архиепископа Евдокима Мещерського епископ Александер Нємоловський. Самі „недаразумєнія", а все через ті рублї...

ГІНДЕНБУРҐ.

Професор Гуґо Фоґель, який був висланий з Берліна, щоби розслїдити прикмети ґенерала Гінденбурґа, замітив про того героя, що він має привичку чи звичай не дивити ся нїкому прямо в очи.

„Він дивить ся на стрічного з боку, але затямлює характер його на цїле житє, хотяй би тільки раз з ним стрічав ся. Він нїколи за богато не їсть і не пє, хотяй любить шклянку пива, а може видержати сплючи тільки чотири години на добу. Той чоловік має вже понад шістьдесять лїт".

Як професор спитав його, коли, після його гадки, буде кінець війни, він відповів: „Мій дорогий професоре, я волїв би спитати вас, коли, після вашої гадки, буде замиренє". Великий Гінденбурґ — каже професор — знає про закінченє війни таксамо мало, як ми і не буде висказувати своєї гадки в сїй справі.

ЗНИЩЕНЄ ФАБРИКИ ОРУЖЯ В КАНАДІ.

Після донесеня з Монтреалу в місцевости Белєіль, Кве., 25 миль від Монтреалу, знищила дня 6. с. м. експльозія фабрику амуниції „Кенедієн Експльозівс Ко." Семеро людий страчених, про яких думають, що вони погинули; коло десять осіб ранених в наслїдок вибуху. Подробиці щодо того вибуху зібрати трудно, бо всї люди, що були заняті в тім відділї, де наступив вибух, або затратили ся або так тяжко ранені, що не можуть поробити нїяких зізнань. Згадана фабрика, яка була філєю одної подібної фабрики в Злучених Державах, а саме фабрики вибухових матерій з Вілмінґтон, Дел., працювала над виконанем замовленя на вибухові матерії для британського і канадійського правительства. По вибуху огонь обняв машинерію. Полумінь не давала нїчого ратувати. Замовлено осібні поїзди і, як тільки виратувано якого раненого, зараз відвозили його до Монтреалу, де їх розміщували по шпиталях. Ходять слухи, що вибух спричинив один молодий Німець, який давнїйше був занятий в тій фабрицї, але тепер його від роботи відправили. Між погибшими і раненими находять ся також і жінки.

НОВИЙ КАРАБІН.

„Севедж Армс Компанї" в Ютіка, Н. Й., виробила недавно новий карабін (кріс), на який наспіло богато замовлень. Куля з сего кріса летить зі скоростю 3.000 стіп на секунду, а його границя цїльности перевисшає границю цїльности кріса „Спрінґфільд", якого вживає армія Злучених Держав, о яких 300 стіп. Отсей кріс має ще й ті прикмети, що дуже точно влучає, є простої конструкциї і дуже легкий.

ПРИСТУП НА ГОРІ КЛЮЧ.

Вернув я зі стежі, яка тривала цїлий місяць і стрітив свою сотню коло Сколього в лїсничівцї. Товариші приняли мене по стрілецьки, накормили, напоїли та положили спати і то в найвигіднїйшім місци, бо під жолобом в стайни. Там менї нїхто не перешкаджав, а я не бояв ся, що котрийсь зі Стрільців стане менї на голову, як піде або буде вертати зварти. В стайни було темно, то се легко могло лучити ся.

Нераз в ночи на подібних кватирах Стрільцї з тої причини сварили ся, а навіть часом пробували сили. Не треба однак думати, щоби такі борці гнївали ся на небе. Се у нас майже неможливе, а до того в нас, де я кождій хвилї потребує один другого. Той не має ножика, а сей шальки, инший знова має шальку а не має ложки, ще инший не має памета або коца. Таким способом між Стрільцями буває таке, що хоч один другому стане порядно підкованими черевиками на голову, не може один на другого гнївати ся і справдї не гнїває ся.

Година 3 рано. Мене будять: „Вставай, бо відходимо!" — „Де?" — „Не знаю".

Я протягаю ся, аж тут другий вже нїчого не говорить, лиш тягне за ногу на середину стайнї і каже: „Сотня вже зібрана". Я скочив як опарений, вмить убрав ся і вже стою та жду на приказ, до котрої чети мене придїлять. Мене хотів взяти четар II. чети і IV., бо їм бракувало старшини; вкінци призначено мене до IV. чети.

Сотня стоїть готова. Виходить заступник сотника. Четарі складають рапорт. По рапорті приказ: „Сотня, позір!" — „Сотня, напрям за мною, походом руш!"

За нами рушив відділ машинових крісів, розуміеть ся не стрілецький, бо ми тодї ще не мали власного відділу машинових крісів. Ідемо вузенькою дорогою. По обох боках стрімкі скали. На право, майже в скалї, шумить потічок. Стрільцї ідуть тихо, бо приказ: „Машерувати осторожно!"

Входимо в село Каменка. Тут стрічаємо вози австрійського трену і завертаємо знова в гори, лишаючи вигідну дорогу в селї. Перед нами височезна, покрита лїсом гора. Сотня з чвірок переходить в двійки, в довжезний гусак. Тепер чути часті накликуваня: „Лучи, лучи!", бо кождий боїть ся остати на задї і розірвати сего гусака.

Вже дійшли до половини гори. Тут короткий, пятихвилевий відпочинок. Кождий сїдає і серед повстає величезний гамір, бо всї стали капляти.

Спочинок кінчить ся і сей довгий вуж посуваєть ся знова чимраз висше в гору. Ми вийшли на вершок. Тут знова довший спочинок, а властиво вижиданє приказу.

Зачинають гудїти гармати.

Случайно в той сам час були вже тут австрійські вояки. Стрільцї і вояки не зважають на гуркіт гармат, але починають торг. Ми мали тодї з собою досить богато хлїба, але не мали нїчого до него, вояки знова не мали хлїба, а мали швайцарський сир. Настає торг і гамір. Кождий хоче виторгувати як найбільше. Один міняє хлїб за сир, другий купує за гроші, а инші, що вже добили торгу і покріпили ся, зібрали ся на веселу балачку.

Нараз збірка. Якийсь ляндштурмак цїйшов до сотника зі скаргою, що „Украінці" — так звичайно звали наших Стрільців — поміняли їм кріси. Тому сотник зробив сю збірку, щоби відшукати кріси. Се у нас дуже часто лучало ся, бо кождий Стрілець хотів мати як найлїпший кріс. За се, очевидно, Стрільців не карали. Одного разу пропав кріс офіцирови з відділу самоходів. Сей пішов до атамана тай зголосив сю подію. Курінний відповів, що нїщо не порадить, бо у Стрільців кріс се щось найважнїйшого і як взяв, то добре сховав і вже не віддасть. Офіцир щиро засьміяв ся і відїхав, беручи инший кріс. Та і на сїй збірці деяким Стрільцям повідбирали кріси, а деякі сейчас попідписували та дивовижно позначили і їх вже задержали.

Стало тихо. Стрільцї лихі на ляндштурмаків. В тій хвилї надїзджає улан і приносить мельдунок. Як звичайно: „Сотня, збірка! Походом руш!"

Ідемо дальше. Сейчас за горбочком бачимо три наші гармати, котрі скоро стріляли. Ідемо дальше, не звертаючи на се уваги. Відділ машинових крісів все з нами.

Сходимо в долину і знова на гору. Тут бачимо першу резерву, яка лежить в боєвій лїнії, готова до стрілу.

Ми вийшли на горбок. Нагло свист куль машинових крісів. Стрільцї скоро сховали ся за горбок, а один не йде, а качаєть ся в долину. Ранений в ногу. Ніхто, як звичайно, на него навіть не дивить ся, лиш санїтет біжить скоро, та за хвилю перевиває раненому рану. Сотня йде вперед. Сотник звертаєть ся до раненого: „Товаришу, будь здоров!" Ранений бере ломаку і шкандибаючи йде, прямує до лікаря.

Ми вже без одного товариша входимо в старий лїс. Чуємо стріли, кулї тріскають по деревах. По дорозї мусимо переходити по вчерашних ще не погребаних трупах. Осторожно посуваємо ся дальше вперед. Кулї летять щораз низше, ми ідемо цїлком похилені. Вже бачимо жовнірів, які бігали по лїсі наче божевільні. Надбігає офіцир з револьвером в руцї і скликує жовнірів в громаду. Нараз звертає голову в нашу сторону і справляє своїх жовнірів на край лїса, бо бачить, що прийшла йому поміч і то Українці. Стрільцї скочили рівнож на край лїса і зрівняли ся з вояками. Стали ми стріляти. Дивлю ся, а вже один Стрілець упав на землю, схопив ся за груди, застогнав і... скінчив. В тій хвили приказ: „Вперед, приступ!" Всї кричать „гура!" і біжать вперед.

Вибігли ми з лїса. Дивлю ся, сотник Сороковський ранений, старший четар Артимович також. Обох їх забрали Стрільцї, перевязали і кудись повели. Провід обняв четар Носковський. Москалї були на тій самій горі на части, яка була поросла лїсом. За їх закопами підносив ся стрімкий верх. Згаданий офіцир біжить з вояками до штурму а Стрільцї яко праве крило собі. Москалї стали в нас бити картачами з правого боку, а з лївого боку машиновими крісами. Ми мусїли кілька разів вертати ся.

Стрільців щораз меньшає. Одні ранені, другі убиті. Вкінци, головний приступ. Всї ще цїлі біжать скоро вперед. Москалї подали ся взад. Втїкають. Салдат, який хоче втїкати, вихиляєть ся з закопу, лягає на землю, обнимає крис руками і ногами та качаєть ся в долину. Однак не всї се роблять. Богато Москалїв вискочило з закопів і та настановило баґнети проти нас, але Стрільцї в одну мить потрощили їм голови. Вони не кололи баґнетами, але били кольбами.

Ся борба тривала майже чверть години. Цїла земля, червона від крови, покрила ся густо московськими трупами. Вкінци ми взяли московські закопи.

В долинї повно трупів, між ними є і наші. Один Стрілець, а се Волошин, котрий старав ся для мене о нічліг, як я вернув зі стежі; лежить, розкидає руками і ногами, не знати, де ранений. Зблїд цїлий. Приходжу, дивлю ся, крови не видко. Він вказує на лївий бік черева і просить води. Товариші бачуть по воду. Розпинаю його блюзу і бачу, що дістав рану в черево. Крови здержати не можу, він вже гине. Приходять товариші з водою. Він напив ся і каже: „Коби лікар, я би ще може жив". За хвилю спокійно вмирає.

Богато людий згинуло підчас приступу, а богато одержало рани. Одна австрійський жовнір як вибіг з лїса, зістав влучений відломком шрапнеля в шию, так що голова покотила ся на кілька кроків, а кадовб обернув ся два рази і повалив ся на землю. Стрілець, якого ранено десь в голову, з лицем і грудьми червоними від крови бігає то сюди то туди, вдаряючи собою о дерева. Оповідаю се, що я бачив побіч себе.

Ми прогнали Москалїв. Смеркало ся. Стрільцї кладуть ся до московських закопів, які перед хвилею здобули. Довкола повно трупів та ранених, а санїтетів ще нема. Так між трупами і ранеными мусїли ми ночувати.

Деякі Стрільцї — між ними і я — вийшли переглянути місце битви. Трупи і ранені лежали густо, годі було зробити крок, не наткнувши ся на трупа, які лежали в ріжних позиціях. Дехто з них ждав, видко, на перевязку, бо був розібраний відповідно до одержаної рани, щоби лікар чи санїтет не потребував довго ждати. Ждали довго — опісля здасть ся, стратили надію, се видко з розпуки в їх мертвім лици. Богато трупів так страшно покалїчених, що годї їх розпізнати. У неодного знова був встромлений ножик; се видко з здасть ся, стратили надію; се видко з крісом, видко, його противник не мав часу його витягнути і сам мертвий повалив ся побіч свого противника. В однім місци лежить Москаль і Стрілець; Москаль з австрійським баґнетом, Стрілець з московським у грудях. Оба, здасть ся, довго бороли ся, аж вкінци задали собі смертельні удари і упали та мертвими очима дивлять ся грізно на себе. Всюди страшний вид, всюди жниво смерти.

Оглядаючи се місце, чуємо: „Збірка!" Числить нас четар Носковський. З цїлої сотнї остало нас 28 Стрільців.

Відень, 8. червня 1915.

Ст. д. Дома-дський.

ПРОТОКОЛ З НАРАДИ

зі засїданя головного екзекутивного комітету, котре відбуло ся дня 1-го марта 1915 р. в домі Укр. Нар. Союза під числом 83 Гренд стр., Джерзи Сіти, Н. Дж.

Засїданє отворив предсїдатель Дмитро Капітула згідно з приписами статута Укр. Нар. Союза. На засїданю були присутні: Дмитро Капітула, Михайло

Угорчак, Семен Ядловський і Андрій Савка.

На порядок дневний взято справу реєстрованя Укр. Нар. Союза в стейті Род Айленд. Михайло Угорчак яко рекордовий секретар перечитав виготовлену резолюцію, на підставі котрої головний екзекутивний комітет Укр. Нар. Союза настановляє комісаря асекураційного департаменту правним заступником Укр. Нар. Союза в стейті Род Айленд.

По перечитаню резолюції предсідатель заявив, що після асекураційного закона, якому підлягають всі запомогові організації, а тим самим і Укр. Нар. Союз, кожда запомогова організація мусить назначити комісаря асекураційного департаменту своїм правним заступником в тім стейті, в котрім дана організація хоче вести бізнес, бо лише тоді можуть стейтові власти признати її правно істнуючою. Ся справа відносить ся до кождого стейту, в котрім лише запомогова організація старає ся від властий о видане її позволеня на веденє бізнесу.

По переведеній дискусії на внесенє С. Ядловського, поперте А. Савкою, ухвалено одноголосно приняти резолюцію і дати повновласть комісареви асекураційного департаменту стейту Род Айленд на правного заступника Укр. Нар. Союза на стейт Род Айленд.

Резолюція звучить:

"RESOLVED, That this Association, now authorized, or having applied for authority to transact business in the State of Rhode Island, in conformity with the laws thereof, does hereby authorize the president and secretary, under the corporate seal of the said Association, to make, constitute and appoint the Commissioner of Insurance of the State of Rhode Island, or his successor in office its true and lawful ATTORNEY, in and for the State of Rhode Island, on whom all process of law, whether mesne or final, against said Association, may be served in any action or special proceedings against said Association, in the State of Rhode Island, subject to and in accordance with all the provisions of the insurance law of the State of Rhode Island, and the said attorney is duly authorized and empowered, as the agent of said Association to receive and accept service of process in all cases as provided by the laws of the State of Rhode Island, and such service shall be deemed valid personal service upon said Association. This appointment is to continue in force until all liability incident to the issuance of insurance contracts in the State of Rhode Island has been extinguished."

По принятю повисшої резолюції після порядку денного взято справу льокованя фондів Укр. Нар. Союза. По переведеній дискусії на поставлене і поперте внесенє одноголосно ухвалено ульокувати часть фондів У. Н. Союза в сумі $50,000 (пятьдесять тисяч долярів) в мюніціпальних бондах.

На поставлене і поперте внесенє ухвалено замовити відповідну скількість металевих печаток для місцевих відділів Укр. Нар. Союза.

На поставлене і поперте внесенє ухвалено замовити відповідну скількість нових грамот для членів Укр. Нар. Союза і для дітий тих членів Укр. Нар. Союза, котрі платять по 25 цнт. місячно за дитину до народного фонду після § 184 статута Укр. Нар. Союза.

Дальше приступлено до уложеня скалї щодо уділюваня запомог членам з фонду убогих. По довшій дискусії на поставлене і поперте внесенє одноголосно ухвалено слїдуючу скалю:

За утрату ока	$100.00
За утрату руки	209.00
За утрату ноги	200.00
За невилїчиму слабість члена річно по	100.00

За меньші калїцтва, почавши від $25.00, з тим однак застереженєм, що кождий член, хотячий користати з фонду убогих, має в кождім випадку внести просьбу до головного уряду Укр. Нар. Союза на відповіднім до сего формулярі, котрий то формуляр вишле головний фінансовий секретар кождому членови на жаданє місцевого секретаря відділу Укр. Нар. Союза.

На підставі предложених просьб і лікарських сьвідоцтв згідно з приписами статута Укр. Нар. Союза ухвалено отсї запомоги з фонду убогих на підставі поставлених і попертих внесень:

Марія Шпук, членкиня від. 91	$ 75.00
Григорій Майбук, член від. 123	200.00
Йосиф Дрозд, член від. 106	100.00
Семен Вітяк, член від. 18	50.00
Михайло Крупяник, член від. 63	100.00
Данько Лупан, член від. 341	50.00

На поставлене і поперте внесенє отсї просьби зістали відкинені згідно з приписами статута Укр. Нар. Союза:

Стефан Кіс, член від. 360.
Василь Горжовський, член від. 326.
Юрій Гульовський, член від. 67.

По вичерпаню денного порядку предсїдатель засїданє замкнув.

Джерзи Сіти, Н. Дж., дня 1-го марта 1915 р.

Михайло Угорчак,
гол. рек. секр. У. Н. Союза.

ПРОТОКОЛ

з засїданя головного екзекутивного комітету і головної контрольної комісії Укр. Нар. Союза, яке відбуло ся дня 17. мая 1915 р. в домі Укр. Нар. Союза, 83 Гренд стр., Джерзи Сіти, Н. Дж.

Засїданє отворив предсїдатель Д. Капітула згідно з приписами статута У. Н. Союза. На засїданю були присутні пп.: Д. Капітула, С. Ядловський, А. Савка і Михайло Угорчак яко члени головного екзекутивного комітету а о. В. Балог, В. Левчик і Ю. Павчак яко члени головної контрольної комісії У. Н. Союза.

Предсїдатель Д. Капітула повідомив присутних, що він отримав від предсїдателя головної контрольної комісії письмо, в котрім завізвано гол. екз. комітет, щоби зійшов ся до дому Укр. Нар. Союза на засїданє, на якім головна контрольна комісія хоче розслїдити і провірити скаргу внесену п. Іваном Голдою проти головного екзекутивного комітету Укр. Нар. Союза за неправне суспендованє і розвязанє відділу 75-го в Мт. Кармел, Па., котрого він був секретарем.

По представленю справи п. Капітулою головна контрольна комісія приступила до урядованя. По довшім і докладнім розслїдженю справи на підставі висше згаданої скарги, головна контрольна комісія удала ся до осібної кімнати на нараду, а головний екзекутивний комітет продовжав дальше своє засїданє.

На порядок денний взято справу реєстрованя Укр. Нар. Союза в стейті Пенсильванія. Михайло Угорчак перечитав виготовлену резолюцію, на підставі котрої головний екзекутивний комітет Укр. Нар. Союза настановляє комісаря асекураційного департаменту стейту Пенсильванія на сей стейт правним заступником Укр. Нар. Союза.

По перечитаню резолюції предсїдатель Д. Капітула заявив, що після асекураційного закона, під котрий підходять запомогові організації подібні Укр. Нар. Союзови, єсли дана організація, хоче бути зареєстрована яко правна організація в стейті Пенсильванія чи якім другім стейті, мусить своїм правним заступником назначити асекураційного комісаря в дотичнім стейті.

По короткій дискусії на внесенє А. Савки, поперте С. Ядловським, ухвалено одноголосно резолюцію приняти і дати повновласть комісареви асекураційного департаменту стейту Пенсильванія бути правним заступником Укр. Нар. Союза в тій стейті.

Повисша резолюція звучить:

"RESOLVED, That this Association, now authorized, or having applied for authority to transact business in the State of Pennsylvania, in conformity with the laws thereof, does hereby authorize the president and secretary, under the corporate seal of the said Association, to make, constitute and appoint the Commissioner of Insurance of the State of Pennsylvania, or his successor in office its true and lawful ATTORNEY, in and for the State of Pennsylvania, on whom all process of law, whether mesne or final, against said Association, may be served in any action or special proceedings against said Association, in the State of Pennsylvania, subject to and in accordance with all the provisions of the insurance law of the State of Pennsylvania, and the said attorney is duly authorized and empowered, as the agent of said Association to receive and accept service of process in all cases as provided by the laws of the State of Pennsylvania, and such service shall be deemed valid personal service upon said Association. This appointment is to continue in force until all liability incident to the issuance of insurance contracts in the State of Pennsylvania has been extinguished."

На поставлене і поперте внесенє ухвалено одноголосно, щоби на підставі § 115 У. Н. Союза вишукати і настановити відповідну особу на інспектора нашої організації.

На поставлене і поперте внесенє зістали ухвалені отсї запомоги з фонду убогих на підставі предложених просьб і сьвідоцтв лікарських згідно з приписами статута Укр. Нар. Союза:

Дмитро Бала, член від. 124	$ 25.00
Петро Крокош, член від. 288	100.00
Порф. Вірхнянський, ч. від. 12	25.00
Стефан Тимцїк, член від. 351	25.00
Никола Явчак, член від. 76	50.00
Петро Гавриляк, член від. 18	25.00
Іван Сорока, член від. 339	100.00
Іван Лукан, член від. 229	50.00
Никола Гевко, член від. 224	25.00
Стефан Дунда, член від. 17	25.00
Стефан Пітик, член від. 63	100.00
Павло Войтович, член від. 203	25.00

По ухваленю сих запомог предсїдатель головної контрольної комісії о. В. Валог повідомив головний екзекутивний комітет, що головна контрольна комісія узнала скаргу п. Івана Голда безпідставною і неоправданою. Головна контрольна комісія вповнї переконала ся, що головний екзекутивний комітет суспендував і розвязав від. 75 в Мт. Кармел, Па., правно і згідно з приписами статута Укр. Нар. Союза.

По вичерпаню порядку дневного предсїдатель Д. Капітула замкнув засїданє.

Джерзи Сіти, Н. Дж., дня 17. мая 1915 р.

Мих. Угорчак,
гол. рек. секр. У. Н. Союза.

ПРОТОКОЛ

з засїданя головного екзекутивного комітету Укр. Нар. Союза, котре відбуло ся на днях 10 і 11-го червня 1915 р. в домі Укр. Нар. Союза під числом 83 Гренд стр., Джерзи Сіти, Н. Дж.

Засїданє отворив головний предсїдатель Дмитро Капітула згідно з приписами статута Укр. Нар. Союза. На засїданю були присутні пп.: Дм. Капітула, Михайло Угорчак, Семен Ядловський, Алексїй Шаршонь і Андрій Савка.

По виповненю повисших формальностий приступлено до порядку денного.

Предсїдатель Дмитро Капітула предложив присутним звіт з висліду письменного голосованя Головного Уряду Укр. Нар. Союза щодо назначеня інспектора У. Н. Союза згідно з приписами статута Укр. Нар. Союза § 115.

По перечитаню і переглянено всїх письм надісланих до головного уряду У. Н. Союза у висше згаданій справі, показало ся, що за назначенєм інспектора У. Н. Союза заявило ся 13 головних урядників; 4 головні урядники були против, а 3 головні урядники не голосували.

Предсїдатель Дмитро Капітула заявив, що він уважав за відповідне ухвалу головного екзекутивного комітету, яка запала на попереднім засїданю в справі інспектора і услів тогож, подати всім членам головного уряду У. Н. Союза до одобреня або відкиненя письменним голосованєм.

Отже більшість була за назначенєм інспектора Укр. Нар. Союза згідно з приписами § 115 статута У. Н. Союза.

По скінченю сего звіту предсїдателя Дмитра Капітули присутні одноголосно приняли до відома одобренє ухвали головного екзекутивного комітету членами головного уряду і одобрили поступок предсїдателя в сїй справі.

По скінченю висше згаданої справи предсїдатель Дмитро Капітула предложив присутним імя і назвиско кандидата на висше згаданого інспектора, котрим є п. Омелян Ревюк.

Присутні одноголосно приняли до відома кандидатуру п. Омеляна Ревюка і одноголосно згодили ся, щоби він був інспектором У. Н. Союза.

На поставлене і поперте внесенє ухвалено, що п. Омелян Ревюк має заняти місце в офісї У. Н. Союза від 15-го до 30-го червня с. р. для обзнакомленя з відносинами і рухами організації та приготовленя до обняття свого уряду яко головного інспектора У. Н. Союза.

По переведеню сеї ухвали запрошено п. Омеляна Ревюка до комнати засїданя і тут повідомлено його про вислїд ухвали щодо його кандидатури. Він се приняв до відома і запевнив присутних, що буде щиро працювати для добра і розвою Укр. Нар. Союза, бо переконав ся, що се є одинока організація, збудована на трівких підвалинах і дає запоруку свого істнованя та певність виплаченя запомог членам, а згл. дно їх родинам на випадок смерти чи калїцтва.

Опісля приступлено до уложеня програми і назначеня обовязків для інспектора У. Н. Союза, а також час, від котрого він має розпочати своє урядованє в організації.

Після того порішено, що на місце Теодозія Талпаша, котрий був радним У. Н. Союза і зістав виключений з членства У. Н. Союза за неплаченє місячних вкладок з днем 31-го марта 1915 р., має ся покликати Йосифа Сенчину, члена відділу 102 У. Н. Союза.

На поставлене і поперте внесенє ухвалено видати календар Укр. Нар. Союза на рік 1916 на 12 аркушів друку, крім анонсів бізнесових. Виданєм календаря має заняти ся комітет з 6-тьох людий. Відвічальним редактором календаря назначено одноголосно Володимира Лотоцького.

На поставлене і поперте внесенє одноголосно ухвалено, що почавши від 1-го липня 1915 р., газетка для дїтий членів У. Н. Союза т. є. „Цьвітка" має виходити того самого формату що і дотепер, але лише один раз на два місяції.

Головний екзекутивний комітет згодив ся платити „Просьвітній Комісії" з народного фонду за редагованє цьвіток по $30.00 за число і оплатити з висше згаданого фонду друкованє, експедицію і оплату почтову „Цьвітки".

На поставлене і поперте внесенє ухвалено відділ 300 Укр. Нар. Союза зреформувати і поручено голови. предсїдателеви Дмитрови Капітулї поїхати на місце і справу після вимог згідно з приписами статута У. Н. Союза полагодити.

На поставлене і поперте внесенє ухвалено приняти з повними правами наново в члени відділу 1-го У. Н. Союза всїх виступивших бувших членів, коли викажуть ся лїкарським сьвідоцтвом, що суть здорові і коли поплатять всї свої залеглости до каси У. Н. Союза. Колиб однак не хотїли чи не могли поплатити залеглостий, а хотїли приступити до Укр. Нар. Союза яко нові члени, то ті, що перевисшають свій вік, можуть бути приняті не на більше як на $250 до $500 посмертного обезпеченя.

На поставлене і поперте внесенє зістали ухвалені отсї запомоги з фонду убогих на підставі предложених просьб і сьвідоцтв лїкарських згідно з приписами статута Укр. Нар. Союза:

Курча Алексїй, член від. 39	$50.00
Лісовський Іван, член від. 132	50.00
Челак Михайло, член від. 286	200.00
Пласкон Семен, член від. 7.	15.00

На поставлене і поперте внесенє слїдуючі просьби зістали відкинені згідно з приписами статута У. Н. Союза:

Моранець Ілько, член від. 106.
Савчин Татіянна, членкиня від. 129.
Горжовський Василь, член від. 326.
Довгович Петро, член від. 39.
Рикович Йосиф, член від. 181.

По вичерпаню нарад засїданє замкнув предсїдатель Дмитро Капітула.

Джерзи Сіти, Н. Дж., дня 11-го червня 1915 р.

Мих. Угорчак,
гол. рек. секр. У. Н. Союза.

ПРОТОКОЛ

з засїданя головного екзекутивного комітету і головної контрольної комісії Укр. Нар. Союза, котре відбуло ся дня 18-го червня 1915 р., в домі У. Н. Союза під ч. 83. Гренд стр., Джерзи Сіти, Н. Дж.

Засїданє отворив місто предсїдатель Іван Ваверчак, згідно з приписами статута Укр. Нар. Союза. На засїданю були присутні: пп. Іван Ваверчак, Михайло Угорчак, Семен Ядловський, Алексїй Шаршонь і Андрій Савка яко члени головного екзекутивного комітету, Василь Левчик і Юліян Павчак яко члени головної контрольної комісії, Володимир Лотоцький і Дмитро Андрейко яко члени Просьвітної Комісії.

По отвореню засїданя забрав голос містопредсїдатель Іван Ваверчак і заявив присутним, що позаяк предсїдатель Дмитро Капітула не міг приїхати на се засїданє, він яко містопредсїдатель се засїданє перепроваджує згідно з приписами статута У. Н. Союза.

Заяву містопредсїдателя присутні приняли до відома.

По залагодженю повисших формальностий забрав слово С. Ядловський і предложив ухвалу, котра запала на засїданю екзекутивного комітету, яке відбуло ся на днях 10 і 11-го червня с. р. в справі головного інспектора Укр. Нар. Союза.

Предложену ухвалу присутні одноголосно приняли до відома. На жаданє присутних Михайло Угорчак перечитав протокол з висше згаданого засїданя, котрий на поставлене і поперте внесенє зістав в цїлости принятий.

З порядку денного Михайло Угорчак перечитав виготовлену резолюцію в цїли настановленя суперінтендента асекураційного департаменту в стейті Ню Йорк правним заступником Укр. Нар. Союза в тім стейті. По рїчевій дискусії на поставлене і поперте внесенє слїдуюча резолюція зістала одноголосно принята.

Резолюція звучить:

"RESOLVED, That this Association, now authorized, or having applied for authority to transact business in the State of New York, in conformity with the laws thereof, does hereby authorize the president and secretary, under the corporate seal of the said Association, to make, constitute and appoint the Superintendent of Insurance of the State of New York, or his successor in office its true and lawful ATTORNEY, in and for the State of New York, on whom all process of law, whether mesne or final, against said Association, may be served in any action or special proceedings against said Association, in the State of New York, subject to and in accordance with all the provisions of the insurance law of the State of New York, and the said attorney is duly authorized and empowered, as the agent of said Association to receive and accept service of process in all cases as provided by the laws of the State of New York, and such service shall be deemed valid personal service upon said Association. This appointment is to continue in force until all liability incident to the issuance of insurance contracts in the State of New York has been extinguished."

По принятю повисшої резолюції Михайло Угорчак перечитав другу виготовлену резолюцію в цїли настановленя комісаря асекураційного департаменту в стейті Коннектікот правним заступником Укр. Нар. Союза в тімже стейті. По короткій дискусії на поставлене і поперте внесенє перечитана резолюція зістала одноголосно принята.

Резолюція звучить:

"RESOLVED, That this Association, now authorized, or having applied for authority to transact business in the State of Connecticut, in conformity with the laws thereof, does hereby authorize the president and secretary, under the corporate seal of the said Association, to make, constitute and appoint the Commissioner of Insurance of the State of Connecticut, or his successor in office its true and lawful ATTORNEY, in and for the State of Connecticut, on whom all process of law, whether mesne or final, against said Association, may be served in any action or special proceedings against said Association, in the State of Connecticut, subject to and in accordance with all the provisions of the insurance law of the State of Connecticut, and the said attorney is duly authorized and empowered, as the agent of said Association to receive and accept service of process in all cases as provided by the laws of the State of Connecticut, and such service shall be deemed valid personal service upon said Association. This appointment is to continue in force until all liability incident to the issuance of insurance contracts in the State of Connecticut has been extinguished."

На поставлене і поперте внесенє ухвалено підписати і видати „реліз" п. Стефанови Калакуцї на часть його реальности.

На поставлене і поперте внесенє ухвалено підписати і видати „реліз" Чалія Станїцького, котрий сплатив свій моргіч згідно зі зробленою умовою і приписами статута Укр. Нар. Союза.

На поставлене і поперте внесенє ухвалено, що кошти прелєгента Просьвітної Комісії Укр. Нар. Союза має оплачувати та сторона, котра анґажує прелєгента на відчит. Кошті за прелєгента, їдучого на відчити, Просьвітна Комісія Укр. Нар. Союза не має покривати.

На поставлене і поперте внесенє ухвалено віддалити з офісу Укр. Нар. Союза одного помічника, котрий був принятий до роботи в офісах Укр. Нар. Союза при переводженю реформи.

По вичерпаню порядку денного містопредсїдатель Укр. Нар. Союза Іван Ваверчак засїданє замкнув.

Джерзи Сіти, Н. Дж., дня 18-го червня 1915.

Махайло Угорчак,
гол. рек. секр. У. Н. Союза.

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. З причини, що фінансовий секретар тов. Ілько Осадців з свого уряду зрезиґнував, проте просить ся до слідуючого мітінґу з всякими справами листовно відноситись до предсідателя товариства Української Січи (давніше „Тов. Українських Соколів") від. 170 У. Н. Союза. За уряд „Товариства Українська Січ": Андрей Шостак, предс.; 83 Ґренд Стр., Джерзи Сіти, Н. Дж.

ГАМТРАМК, МІШ. Тов. ім. М. Січинського, від. 146, пригадує своїм членам, що мітінґи відбувають ся що місяця по 15-тім першої неділї в Українськім Домі о годинї 2.30 пополудни при улици Ґрейлін число 84. З причини, що члени не учащають на мітінґи, Товариство наложило кару на таких членів 50 цнт. Членам, котрі не будуть присутні на слїдуючім мітінґу, тих 50 цнт. зарахує ся до вкладки. — Комітет.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Отсим повідомляє ся всїх членів Тов. „Любов", що місячний мітінґ відбуде ся, як звичайно, в другу неділю в місяци, то єсть 8-го серпня зараз по богослуженю. Кождий член повинен явити ся, бо є важні справи до полагодженя. — Й. Лївач, секр.

БРІДЖПОРТ, ПА. Бр. сьв. Михаїла, від. 15, повідомляє своїх членів, що дня 15. серпня б. р. відбудеть ся квартальний мітінґ, на котрім будуть важні справи до полагодженя. Буде ся приймати ся нових членів до Братства без вступного, а до У. Н. Союза після статута через три місяцї. — М. Козак, предс.; В. Стельмах, кас.; Г. Стельмах, секр.

НОРТУМБЕРЛЕНД, ПА. Бр. сьв. Михаїла, від. 357, повідомляє своїх членів, що дня 18. липня відбув ся мітінґ, на котрім вибрано нового предсідателя п. Олексу Гвоздія, а. п. Ілька Манькова контрольором. Слідуючий мітінґ відбуде ся дня 22. серпня точно о годині 2-гій в домі назначенім на попереднім мітінґу. — О. Гвоздій, предс.; М. Гошій, кас.; А. Віаний, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Поміч в чужині", від. 215, подає до відома, що принимає членів до Товариства без вступного через три місяці, почавши від 1-го серпня, а до У. Н. Союза після статута. Отож, Братя Українці, користайте як найборше з тої нагоди, бо то кождому повинно лежати на серци добро У. Н. Союза. Прошу голоситись на адресу секретаря: Ф. Зухорський, 2 Jane Str., New York, або на мітінґи, котрі відбувають ся під ч. 134 Е. 7 стр., першої суботи по першім кождого місяця. — Ф. Зухорський, секр.

МІКІСРАКС, ПА. Подає ся до відома всім членам Братства сьв. Володимира, від. 91, що в слідуючу неділю, то є 1. серпня б. р., відсьвяткує ся память нашого патрона сьв. Володимира. Кождий член має явити ся в уніформі. Котрий член не явить ся, заплатить кару 25 цит. Другої неділі т. є. 8. серпня відбуде ся мітінґ, на котрім буде здавити ся справоздане з пів року. Буде ся принимати нових членів без вступного до Братства, а до У. Н. Союза після статута. — С. Олійник, секр.

СТАЛИЙ ВИСЛІД.

Лічене недуг повинно мати на цїли не тільки полекшу в болях, але вилічене на стало. Полекша тішить дуже кождого хорого, однак звичайно не треває довго. В недугах системи травленя, получених часто з раптовними болями або иншими долеґливостями, полекша є конечною. Звичайно найліпшу полекшу спричиняє Трінера Американський Еліксір Гіркого Вина, а часто дає він навіть сталий вислід. Конечною однак річию є, аби уживати того средства реґулярно до часу, аж недуга зникне, а опісля заживати, коли тільки виступлять появи давної недуги. Лік той вичистить орґанізм і учинить його міцним до виповнюваня точного діланя своїх завдань. Ціна $1.00. До набутя по всїх друґсторах.

Jos. Triner,
1333—39 S. Ashland Ave.,
(Adv.) Chicago, Ill.

Коли хоруєте на запалене горла, обложіть його бандажом намоченим в оливі і Трінера Лініменті. В случаях ревматизму і невральґії натирайте зболені місця чистим Трінера Лініментом. Ціна 25 цт. або 50 цт., почтою 35 цт. або 60 цт.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ЧИТАЮТЬ ОГОЛОШЕНЯ.

За всї оголошеня (адвертайзменти), поміщені в „Свободі", редакція не відповідає. Хто замовляє щонебудь з поміщуваних оголошень, нехай звертає ся просто на адресу тої фірми, яка оголошує ся; в „Свободі" належить замовляти лише те, що „Свобода" оголошує від себе. На се треба добре уважати.

Звертаєсь увагу Вп. читачів нашої часописи, що коли вони висилають замовленя до фірм оголошуючих ся в нашій часописи, роблять се на власне ризико і редакція за се відвічати не може.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(За оголошеня поміщені в сїй рубрицї платить ся по 1 і пів цента за кожде слово за одноразове поміщене а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщене. — Оголошень женитьби не приймаєсь.)

Пошукую свого брата ҐЕОРГІЯ ОСТАФІЛЮКА і свого нипота ПРОКОПІЯ ОЖУЛЯКА родом з Кучурмаре, Буковина. Вони перебували через два роки в Длют, Мінн. Хто би о них знав або вони самі нехай зголосять ся на адресу: Mitro Mintenko, Lumsden's Mills, Que., Can. 87—89

ПОТРІБНО РОБІТНИКІВ на фарми, до огородників і ин. робіт. Платня від $20 до $25 місячно, мешкане і харч. Голоситись враз з річами до: S. Begneski, 115 Bond St., Sandy Hill, Paterson, N. J. 82ч91

Де перебуває тепер М. ГАВРИСИШИН, з Вінніпеґ, Ман., Канада. В дуже важній для него справі зволить ласкаво в як найкоротшім часі зголоситись або донести своє місце побуту до Адміністрації „Свободи". Просить ся також тих, хто би про него знав, зволив ласкаво донести на адресу: „Svoboda", 83 Grand St., Jersey City, N. J.

Пошукую своїх братів ВАСИЛЯ і ДАНИЛА ГРИГОРКА, з села Садки, пов. Заліщики. Хто би о них знав, або вони самі, нехай зголосять ся на адресу: Philip Hryhorko, Box 194, Huntington Station, L. I., N. Y. 86 88

ПОТРІБНО СПІЛЬНИКА з невеликим капіталом $100 до $200 до дуже поплатного бизнесу. Знане англійської мови непотрібне. Голоситись на адресу: W. Sinko, 9 Rankin St., Newark, N. J. 86—88

Пошукую свого вуйка МИХАЇЛА КОЗАКА, перед роком перебував в Лонґ Айленд. Хто о нім знає або він сам най зголосить ся на адресу: Христина Нечівка, 186 Peachtree Circle, Atlanta Ga. або Box 9. 88

У кого з Українців находять ся наші народні „МОНОЛЬОҐИ", прошу як найскорше зголоситись до мене. За всяку ціну хочу купити або випозичити. В. Свистун, 172 Sidney Str., St. Louis, Mo. 88

ПОТРІБНО 6-ОХ ЧЕСНИХ ХЛОПЦІВ НА „БОРТ". Голоситись до: Janitor, 8 W. 115 Str., New York, N. Y. 88—89

ФАРМА НА ПРОДАЖ — 48 акрів в дуже добрім місци. Часть оброблена, решта пасовиско і красний ліс, 4 будинки, 6 коров, 3 коний, 6 безрог, 100 курий і знаряди господарські. Ціна $3200. Голоситись до властителя: P. Tyktor, Maple View, N. Y. 88—90

ПОШУКУЄМО СПІЛЬНИКІВ І РОБІТНИКІВ

з малим капіталом до нашої фабрики нового патенту. Наколи хочете мати сталу роботу і бути фаховим робітником, то прибудьте до нашого офісу. У нас научите ся робити при машинах і автомобілях. Пишіть в своїй мові до: The Lohse Automobile Improvement Co., P. Puntash, 2985 E. 61st St., Cleveland, O. 88-92

РОДИМЦЇ! СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ.

ЗОВСІМ ДАРОМ ВИШЛЕМО КОЖДОМУ ХТО ПРИШЛЕ СВІЙ АДРЕС, КАТАЛЬОҐ КНИЖОК, МУЗИЧНИХ ІНСТРУМЕНТІВ, БРИТОВ, ГОДИННИКІВ І Т. И. ПИШІТЬ ДО: 86—88

ЗАГАЛЬНА КНИГАРНЯ,
396 Frontenac St., MONTREAL, CANADA.

ХТО ХОЧЕ МАТИ свій або своїх родичів портрет на полотні, великий 20x16 цалів, котрий можна мити водою, нехай зголосить ся або напише по інформації і ціну; маємо також портрети Тараса Шевченка на полотні, великі 24x20 ц., ціна один долар. Книжки до читаня, молитвенники, Кобзарі, „Українські Музи", книжки о теперішній війні, календарі і всякі инші. Катальоґ даром. Пишіть на адресу: 76—

RUSKA KNYHARNIA,
im. T. Szewczenka
168 E. 4th St., New York, N. Y

ЩОСЬ ДУЖЕ ВАЖНОГО І ЦІКАВОГО.

Що допера лише з друку вийшла перша в українській мові книжка „Чорної Маґії". Хто інтересуєсь маґією, і хто хоче пізнати її тайни, нехай пише до мене залучаючи кілька стемпів почтових на пересилку вільника. Адресуйте: W. H. Miller, 298 Foutain Street, Winnipeg, Man., Canada 88-95

ПОДАЮ ДО ВІДОМА, ЩО МАЮ НА ПРОДАЖ

ВЕЛИКИЙ ВИБІР ЛОТІВ

в місті Петерсон. Продаю щодня від 10-ої до 2-ої год. Ціни вельми низькі, від $300 до $500 на сплату. При закупні треба вплатити що найменше $25 задатку. Прошу голоситись поки час, бо на ті лоти є великий попит. Лоти в добрім положеню. Подорож звертаєсь. Адреса:

P. KUSHNIR,
200 Sixth St., Jersey City, N. J.
85,88,91

ВАЖНЕ ДЛЯ ТИХ, ЩО ГРАЮТЬ АМАТОРСЬКІ ПРЕДСТАВЛЕНЯ.

ПЕРША РУСЬКА КОСТЮМЕРІЯ

Посїдає великий склад першорядних народних русько-українських і иншого рода добірних костюмів як також потрібні прибори до характеризованя осіб, як: перуки, волося, бороди, вуси, шпилки і т. п. Річи ті випозичаємо по дуже низьких цінах. В нюйорських околицях убираємо і характеризуємо аматорів відповідно до роль граючих на сцені. При замовленях треба присилати спис осіб і потрібних річий. Замовленя треба присилати що найменше 8 днів перед представленєм на адресу:

Mrs. E. UHORCHAK, 310 2nd Street, Jersey City, N. J.

ПОЗІР РОДИМЦЇ З РОЧЕСТЕР, Н. Й.

ФЕЛІКС РАДОМСЬКИЙ

404 & 1110 Hudson Ave., Rochester, N. Y.

має все на складі сьвіже і ріжнородне мясо, як також всякі вироби масарські. — На весіля і другі забави ціни знижені. — На жадане відвозимо товар до дому. — Telephone Bell: Main 3721—W. 70ч-124

ШПИЛЬКУ ДО КРАВАТКИ з фотоґрафією митр. А. Шептицького, або М. Січинського висилаємо за одержанєм 25 цнт. марками. Аґентам дає ся значний опуст. 76ч85

B. KULIKOWSKI,
432 E. 9th St., New York, N. Y.

ЮЛІЯН ПАВЧАК

109 N. 7th St., Brooklyn, N. Y.

РУСЬКИЙ ХАРАКТЕРИЗАТОР, ВИПОЗИЧАЄ ВСЯКОГО РОДА УКРАЇНСЬКІ КОСТЮМИ І ХАРАКТЕРИЗУЄ ПО НИЗЬКИХ ЦІНАХ. ЗАМОВЛЕНЯ ПРИНИМАЄ НАЙМЕНШЕ 14 ДНІВ ПЕРЕД ПРЕДСТАВЛЕНЄМ.

ЛІКИ ДАРОМ!

Пришліть 10 цнт. на покрите коштів пересилки, а я вишлю Вам на пробу даром ліки вартости $1.00. Коли по ужитю сих ліків Ви будете зовсім вдоволені, тоді прошу заплатити мені $1.00. А коли будете невдоволені — не платите нічого. Я так пересьвідчений в успіх сих ліків, що радо віддаю їх людям в сей спосіб. Коли терпите на НЕСТРАВНІСТЬ, квасн в жолудку, болі або відбиване по їдженю. Жадайте ліку № 10. Певна поміч для терплячих.

РОЗСТРОЄНЄ НЕРВОВЕ, слабість серця, дрожане тіла, заворот голови, умліване, остуда ніг, брак енерґії, сили, бояґливість, бите серця, болі під лопатками; коли задля болю не можете лежати на лівім боці або плечах; катар, кашель з флеґмою, водяне розвільнене, мілистий відхід з кишок. Жадайте ліку № 11.

РЕВМАТИЗМ. Жадайте Овенса ліку № 14.

ЕКЗІМА. Жадайте ліку № 21. Уєуває скоро сверблячку.

НЕВРАЛЬҐІЯ. Жадайте ліку № 33. Чудове средство.

БОЛЇ ГОЛОВИ. Жадайте ліку № 44. Помагає в 5 мінутах.

ЖЕНЩИНИ! Не терпіть що місяця. Жадайте ліку № 66, а будете благословити сей день. Сей лік є приятелем женщин і найчудеснійшим средством в сьвіті.

АСТМА. Пощо терпіти від надмірної задухи, коли слідуючої ночи Вам полекшить ся. Жадайте ліку № 99.

ЗАТВЕРДЖЕНЄ (лиш 25-центовий пакет, даром). Жадайте ліку № 105.

СЯ НАДЗВИЧАЙНА ОФЕРТА

є на тепер, а на слідуючий тиждень її не буде. Коли Ви хорі, жадайте ліку сейчас. Коли хочете більше ліків як один, то пришліть 25 цнт. за кождий лік. Для людий живучих в Ню Йорку не даємо сих ліків на пробу. — Адресуйте:

A. OWENS,
505 W. 168 St., Box 939, New York, N. Y.

МОЖНА ЗАРОБЛЯТИ 150—200 ДОЛЯРІВ МІСЯЧНО

Кождий молодий чи старший може в 4 тижнях вивчити ся на шофера і автомобільового механіка.

В нашій школї уділять ся науки шоферства в день або вечерами в рідній мові.

Послугуємо ся в науці найлїпшими і найновійшими автомобілями при [illegible] 88—

Властитель Mr. Strobridge, котрий є рівночасно учителем в нашій школі, був через 4 роки головним екзамінатором при шоферських ліценсах, отже знає, що хоче стати шофером, так, щоби напевно міг здати ергамін. Стараємо ся для кождого о шоферський лайсенс (License) і о добру посаду.

Виногороду за науку побораємо мало.

Заходьте до нас у кождий час від години 9-ої рано до 9-ої вечером, а в неділю від 3-ої до 6-ої пополудни.

Strobridge Auto School
1989 Broadway, New York, N. Y.
близько 66. улиці.

Вступайте громадно в члени У. Н. Союза! Силикуйте віча в справі воєнної заверухи! Збирайте жертви на Фонд визволеня України!

ПОЗІР! Одинока школа механіків, шоферів в польській мові. На літо отвираєсь сезон автомобільовий. На що Вам оставати без праці, коли можете заробити $15 до $30 як шофер. Наша школа дає комплетний курс, який треває 4 тижні. Наука в день або в ночи. Ґарантуємо лайсенси. Кошт $15.

International School of Automobile Engineers, 88-111
147 E. 40th St. New York

РУСЬКИЙ ЛІЧНИЧИЙ ІНСТИТУТ
(Староκраєвого християнського лікаря.)

Се лічниче заведене має вже вироблену славу. Спеціяльно лічать тут застарілі жолудкові недуги, як також перестуджене, запалене легких і другі внутрішні недуги, епілепсію і секретні недуги мущин і женщин. Цілковито вилічую в ревматизму, пухлини і ран, лишай і скірні викиди. Ліки виробляють ся під доглядом лікаря і з вибраних зіл привезених зі старого краю. Лікар говорить по руськи. 25-

Інститут отворений що-дня від рана до 7-ої вечером і виключаючи неділь.

Dr. BUKKI'S MEDICAL INSTITUTE
407 East 58th Str., New York, N. Y.
Betw. 1st Ave & Ave A.

DR. KOLER
638 Penn Ave., Pittsburg, Pa.
ЛІКАР
(говорить по українськи)

Dr. KOLER є одиноким лікарем в Пітсбурґу, котрий відбув свої студиї в Варшаві, має 18 літ досьвіду у лїченю недуг приватних мущин і женщин.

Лічить: затроєнє крови, уплави, неміч у мущин, всякі уплави мочевого проводу, лишеї викиди скірні, свербячку, шкрофули, недуги міхура і инші, походячі з нечистоти крови або блудів молодости. Голосіть ся особисто; почтою не лічу.

Години принятя: від 9-ої рано до 8-ої веч. В неділї до 2-ої.

До хорих Русинів по всіх закутинах Злучених Держав!

Др. Б. ГОГЕНБЕРҐ,
славний спеціяліст зі старого краю

поручає всім терпячим Русинам, так мущинам як і женщинам свої успішні лікарські услуги.

Лічить з найліпшим і найпевнійшим успіхом ревматизм всякі недомаганя жолудкові недугу утроби, нирок, згрублене жил, гемороїди, структуру або звужене мочевого каналу, недуги венеричні, як рівнож всіляки наслідки тайних недуг, недуги скірні, ріжні затроєня крови і т. д.

Доконує всякі найтяжші операції мущин, женщин і дітий в своїм офісї або в домі пацієнта, спеціяльно же на пропуклину при помочи спеціяліста з Відня.

Єсли би хтось не міг прийти особисто, нехай опише листовно з повним довірєм свою недугу, а дістане совісну і безплатну пораду.

На відповідь залучіть почт. марку.

Dr. B. HOHENBERG,
304 2nd Ave. (між 17 а 18 ул.)
NEW YORK CITY.

Години офісові: щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.

ШКОЛА АКУШЕРІЇ

УЧІТЬ СЯ АКУШЕРІЇ В НАШІЙ ШКОЛІ, АБО У СЕБЕ ДОМА. ПО УКІНЧЕНЮ ВИДАЄМО ДИПЛЬОМ. Лічимо успішно всякі слабости мущин, женщин і дітий. Адресуйте:

Dr. C. DEUTSCH, School of Midwifery
229 E. 14th St., Dpt. S. New York, N. Y.
Telephone: Stuyvesant 933.

РУСИНИ ПІТСБУРҐА!

Чи Ви знаєте

ЩО ГРОШІ, ТО СИЛА?

Старайте ся пізнати та лічніть складати свої ощадности в стейтовім банку на розі улиць CARSON і 14-ої. 83—

Сей банк є одним з найстарших і найпевнійших банків, що цілковито забезпечує Ваші ощадности. У нас складають ся гроші ЦЕРКОВНІ, БРАТСЬКІ, СИРІТСЬКІ і ин. Кождий, що має у нас гроші, отримує на бажане звіт стейтових контрольорів.

Продаємо КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ на найліпші лінії, а ГРОШІ до краю висилаємо по почтовім курсі.

German Savings & Deposit Bank
COR. 14-ої і CARSON STREETS, SOUTH SIDE PITTSBURGH, PA.
И. Е. Рот, през., А. П. Міллер, кас., Ол. Бучак, урядн. банку.

DR. RICHTER'S Pain-Expeller

найуспішнійший лік проти РЕВМАТИЗМА, БОЛІВ, ПАРАЛІЖА СУСТАВІВ І МЯЗІВ.

Оригінальні пачки мають опаковане як побіч подано.

Не беріть пачок, які не мають нашої торговельної марки якора.

Фляшочки по 25 і 50 центів в аптиках і впрост від фірми.

F. Ad. Richter & Co., 74—80 Washington St. NEW YORK, N. Y.

Dr. LORENZ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
(з Одеси, Росія)
одинокий спеціяліст
В ПІТСБУРҐУ
МУЖЕСЬКИХ НЕДУГ
котрий говорить по українськи.

Години урядові:
Від 9-ої рано до 8-ої веч. В пятниці: Від 9-ої рано до 5-ої попол. 64ч—
В неділі:
Від 10-ої рано до 2-ої пополудни.

644 PENN AVE.
PITTSBURGH, PA.

ПЕТРО ЯРЕМА
РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

випозичає керичі на весіля, хрестини і всякі другі забави.

115 Ave. A., New York, N. Y.
Телефон: Orchard 2568.

ЗАЩАДИТЕ ГРОШІ

коли будете робити самі всякі направки для себе і своєї фамілії. Не давайте гроший за направки другим, коли самі їх можете зробити.

Такі шевські прибори з 3 пар напятків і підошов, доброго виробу, НЕ КОШТУЄ ВАС нічого, бо ціна $2.00 за всї прибори є менша як видаток за направу 3 пар черевиків. Наші нові копита (3 в 1-ім) є дуже практичні. Втрата є виключена. Після наших вказівок і дитина може робити, а при тім є се чиста робота і дає розривку кождому. Не відкладайте, а розпочинайте тепер. Задаток не вимагаєсь, лиш вишліть замовлене. Ми оплачуємо всі кошти. Гроші рішучо звертаємо, коли не до вподоби. 82ч91

THE BOSTON LEATHER CO.,
1158 Summit Ave., Dept. 4, Jersey City, N. J.

R. J. Glick Аґент асекураційний від огня.

Офіс находить ся —39
в WILLIAM McCONNEL BUILDING
SHAMOKIN, PA.

ЖМІЄЧНИК є одним з найліпших домашних ліків і певним средством проти ревматизма, болів плечий, коліна і болів грудий. Є помічне на болї голови, на болї суставів у рук і ніг, на легкий параліж карку, болї горла і зубів. СЕЙ ЛІК Є ВИРОБУ СЛАВНОГО Д-РА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО.

Віднесіть ся до ґенерального аґента, залучаючи 2-центову марку на відповідь. 51ч89

MIKE FEDIW,
47 Ridge St.,
Hastings upon Hudson, N. Y

Im. з 21 камінями
ЖЕЛІЗНИЧНИЙ ГОДИННИК

для мущин і жінок накручує ся без ключика, позолочуваний, з ґаранцією на 20 літ, подвійні коверти красно вирізані. Ходить безусловно точно і є спеціяльно зроблений для людей, котрі роблять при желізницях. Ґарантує ся на 20 літ. Незвичайна нагода — Ми вишлемо сей годинник на кожду адресу за пословлатою (C. O. D.) $5.75 і за зворот пересилки, з тим привилейом, що кождий може його оглянути, і если йому не подобає ся — то тоді не потребує платити ані одного цента. За такий годинник у иншого купця треба заплатити 25 дол. Дуже гарний 14 кар. золотом половочуваний ланцюшок з дармовисом додає ся даром до кождого годинника.

EXCELSIOR WATCH CO.,
1101 Athenaeum Bldg., Chicago, Ill

ПОДАЮ ДО ВІДОМА УКРАЇНСЬКОГО ЗАГАЛУ, ЩО

1) Я є українським християнським лікарем, котрий говорить по українськи;
2) Я лічу медично і хірурґічно недуги як: слабости уший, носа, горла, очий, легких, серця, жолудка, нирок, викиди шкірні, нервові слабости, гемороїди і секретні недуги мущин і полові женщин.
3) Я не є лікарем з медичної клїніки або інституту, анї я не зву себе професором, які звичайно роблять бизнес через тлумачів (такий титул може хто небудь уживати в Америці і він не має ніякої вартости), але з огляду на мою численну практику в многих шпиталях, я є в силї дати Вам можливо найліпшу опіку і пораду.
4) Уділюю охотно відповіди на всякі запити кождому, хто до мене зголосить ся або напише: 67—

Dr. JOHN SMITH, Jr., 304 E. 14th St., New York, N. Y.

Офісові години: від 9-ої до 1-ої в пол і від 6-ої до 8-ої вечер. В неділї: від 9-ої до 2-ої в пол.

ПО 2 ДОЛ. МІСЯЧНО.

По 2 дол. місячно.

СПЕЦІЯЛЬНА ОФЕРТА!

1000 співних машин, які остали з сьвяточного запасу і які продавано по $50, ми тепер продаємо їх враз з 20-ма плитами по $21.50. До кождої машини даємо ґаранцію на 15 літ. Пришліть на $15 завдатку, а ми вишлемо Вам сю гарну машину. У нас є також инші машини, які продаємо на сплату по $2 місячно. Жадайте нашого безплатного каталоґа фоноґрафів і музичних інструментів. Наш склад є отворений вечерами до 10-ої год., не виключаючи неділь і сьвят. 48ч-

GREATER NEW YORK PHONOGRAPH CO.,
308 GRAND STREET, D. 308 NEW YORK, N. Y.

ПО 2 ДОЛ. МІСЯЧНО.

20 УЖИТОЧНИХ І НАЙЛЇПШОГО ВИРОБУ ПРЕДМЕТІВ СЛАВНА ЗЕЛЇЗНИЧА ГОДИНКА ЛИШЕНЬ $ 6.45 ДАРОМ

СПЕЦІЯЛЬНА ОФЕРТА НА СЕЙ ТИЖДЕНЬ. Щоби як найбільше розпродати і розповсюднити наші 14 К Голд Філд колійові годинки, то кождому хто пришле нам свою адресу з 25 цнт. почтовими марками на депозит, ВИШЛЕМО СЕЙЧАС ГАРНУ ГОДИННУ мужеську або женську, з найбільше славним т. зв. колійовим верком а в додатку до годинки даємо СИХ 20 УЖИТОЧНИХ НАЙЛЇПШОГО ВИРОБУ ПРЕЗЕНТІВ ЗОВСІМ ДАРОМ. Елеґантний ланцюшок з брильоком, шпильку до краватки, спинки до маншетів і ковнірців, перстень, льорнету театральну, фонтенове перо, ножик, зеркальце, гребінець, інструмент до віддаваня чужих голосів, будильник, автоматичний револьвер на 6 вистрілів, голярські ножиці, бритву, пасок до бритви, наймурок, милярку, пензель і касетку на годинку. — Коли при одержаню пересьвідчитесь, що годинка і дарунки є такі як сказано, ЗАПЛАТІТЬ РЕШТУ $6.20 ЗА ГОДИНКУ і малі кошта пересилки презентів які даємо даром. Инакше не потребуєте платити ані цента і ми Вам звернемо Ваш депозит. Скористайте з сеї нагоди і вишліть Ваше замовлене сейчас. (При замовленях з Канади треба вислати належитість згори). Адресуйте до нас так:

UNION SUPPLY COMPANY, Dep. 5, ST. LOUIS, MO.

25 Дарунків даром. 14 K GOLD FILLED WATCH $5.50

СПЕЦІЯЛЬНА ПРОДАЖА 14 К. „ГОЛД ФІЛД" ГОДИНОК впрост ПО ЦІНАХ ФАБРИЧНИХ для як найбільше можливої розпродажи. ХТО ТЕПЕР ЗАМОВИТЬ У НАС, ДІСТАНЕ 25 ГАРНИХ ПРЕДМЕТІВ, які тут повисше подано ЗОВСІМ ДАРОМ, а іменно: Імпортовану отворену годинку (модель), гармонїку, женську бранселєту, зеркальце і 3 річи тоалєтові, подвійний ланцюшок і дармовис, хрестик з емальованою різьбою Розпятя, бранселєта з годинкою (для молодців), модель, 32 калібр, револьвер (модель), фонтенове перо, файка, бритва, пасок до бритви, шпильку до краватки, спинки до маншетів, сорочки і ковнірців, перстінь і ножик. — Хто витне се оголошене тепер і зашле до нас враз з депозитом 25 цнт. (грішми або марками), то ми вишлемо сейчас годинку і сих 25 дарунків додатково, ЗОВСІМ ДАРОМ.

Коли по одержаню пакунка переконаєте ся, що ся годинка є правдива 14 К „Голд Філд" з ґарантією фабрики на 20 літ, що вона має осередок сьвітової слави і що тих 25 дарунків є найліпшої якости, тоді заплатите решту $5.25 і 35 центів на кошти пересилки дарунків; колиж Вам не до вподоби, ми звернемо Вам задаток. Звертаємо Вашу увагу, що купуючи від нас годинку, НЕ ПОНОСИТЕ ЖАДНОГО РИЗИКА, бо на наші годинки даємо 20-літну ґарантію і на случай, коли би годинка зіпсувалась, ми її направимо або виміняємо на другу зовсім БЕЗПЛАТНО. — При замовленях з Канади, треба цілу належитість присилати наперед.

ПОВІДОМЛЯЄМО ВСІХ, що наша ФІРМА Є ХРИСТІЯНСЬКОЮ, і не має нічого спільного з ошуканчими фірмами з других місцевостий, які наслідують наші оголошеня. Ті, що хотять мати добрий мужеський або женський годинник враз з дарунками по дійсній ФАБРИЧНІЙ ЦІНІ, нехай купують їх лиш у НАЙБІЛЬШЕ ЗВІСНІЙ, старій християнській компанії, а одержать все те, що тут оголошуєсь. Адресуйте до: 70ч-

AMERICAN NOVELTY & JEWELRY CO., 1427 Minford Place, Dept. S. V. NEW YORK, N. Y.